

**Verslaggevende eenheid
Stichting Het Geldersch
Landschap gecombineerd**

Jaarstukken 2021

8

Datum: 25 mei 2022

Inhoudsopgave

Directieverslag	2
Verslag Raad van Toezicht	13
Verkort verslag Raad van Advies	17
Verkort verslag Beheer Advies Commissie	19
Jaarrekening:	
Balans per 31 december 2021	21
Staat van Baten en Lasten over 2021	22
Kasstroomoverzicht	23
Toelichting op de jaarrekening 2021	24
Overige gegevens	65

Bijlagen

1	Specificatie van de door de Stichting beheerde terreinen	70
2	Verantwoording NPL-projecten	71
3	Groepsstructuur verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap	72
4	Samenstelling Raad van Toezicht en Directie	73

Directieverslag gecombineerde jaarrekening

Een jaar met meer gezichten

2021, een jaar met meer gezichten met uiteindelijk een uitzonderlijk positief resultaat. Trots op de organisatie, waarbij het niet moeilijk is om een somber verhaal te vertellen over het jaar 2021. Want opnieuw zorgde corona voor veel leed, sociale beperkingen, maar ook maatschappelijke tegenstellingen. Ook het lange totstandkomingsproces van het regeerakkoord heeft de voortgang van de aanpak van belangrijke dossiers, zoals klimaat en stikstof vertraagd. Uiteraard had ook onze organisatie hiermee te maken. Door zelf zoveel mogelijk het initiatief te houden, creativiteit en veerkracht te tonen kon veel toch gerealiseerd worden. Met uiteindelijk een zeer positief resultaat van € 5.168.750 als gevolg van grote incidentele meevallers zoals de beursontwikkeling, de overdracht van Stichting Vrienden van Kastelen en de eindoplevering van de Elzendweg te Bergharen in het kader van het project "Stappen in de toekomst". Het jaar valt daarmee te bestempelen als 'Een jaar met meer gezichten'.

Doelstelling, missie en visie

Geldersch Landschap & Kasteelen is de werkorganisatie waarin drie stichtingen samenwerken:

Stichting Het Geldersch landschap "heeft ten doel het behoud en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet 1988 en (rijks)monumenten in de zin van de Erfgoedwet".

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen "heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden".

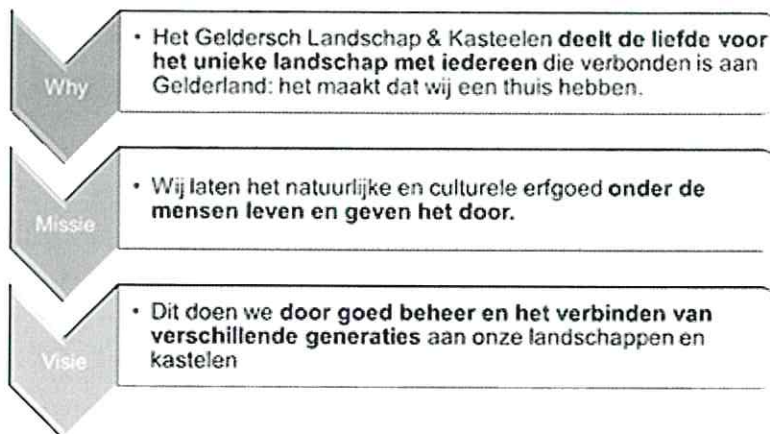
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen "heeft tot doel de stichtingen: 'Stichting Het Geldersch Landschap' en 'Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen', beiden gevestigd te Arnhem, materiële steun te verlenen bij het realiseren van de gezamenlijke dan wel afzonderlijke doelstellingen".

Eind juli 2021 werd de *Stichting Vrienden van Kastelen* overgedragen aan een nieuwe partij die met dezelfde doelstellingen het Landgoed Gnadenthal, dat in Duitsland ligt, voor de toekomst gaat behouden. Mede op verzoek van de familie destijds, heeft GLK voor een periode als vangnet gefungeerd.

De statuten van de Stichting zijn geactualiseerd op 30 juli 2021.

Geldersch Landschap & Kasteelen opereert als particuliere organisatie in het publiek domein en geeft invulling aan maatschappelijke doelen. Hiervoor is Geldersch Landschap & Kasteelen ten dele afhankelijk van financiële ondersteuning van overheden. Door spreiding van inkomsten en een groot draagvlak vanuit de Gelderse samenleving is de afhankelijkheid van de overheid in balans. De provinciale bijdrage voor het Geldersch Landschap wordt in een periode van tien jaar afgebouwd (2025). Geldersch Landschap & Kasteelen is een kennisintensieve organisatie.

De **missie** van Geldersch Landschap & Kasteelen luidt als volgt: "Wij geven het Gelderse culturele en natuurlijke erfgoed door, we laten het leven". Bezit dat aan ons is toevertrouwd behouden we niet alleen, we willen het in betere staat doorgeven aan de generaties die ons volgen. We beheren het met de grootst mogelijke zorg en laten het leven, letterlijk en onder de mensen. Geldersch Landschap & Kasteelen doet dit door een goed beheer, een zorgvuldige exploitatie en verwerving van natuurterreinen, bossen, landgoederen, cultuurhistorische objecten en monumentale panden zoals bijvoorbeeld kastelen, kerken en boerderijen. Met openstelling van het bezit, educatie en voorlichting, wordt het belang van natuur, landschap en erfgoed uitgedragen.

Goed bestuur

Keurmerken, gedragscode en richtlijnen

Geldersch Landschap draagt een aantal keurmerken, gedragscodes en richtlijnen. Om onze missie en doelstellingen resultaatgericht en gericht op de belanghebbenden in praktijk te kunnen brengen, is de Stichting voortdurend bewust bezig met de kwaliteit van het beleid, uitvoering van kernactiviteiten en bedrijfsvoering. De kwaliteit is gewaarborgd door de certificering van de volgende keurmerken:

- CBF, Toezicht op goeddoen
- Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) – Belastingdienst
- Professionele organisatie voor monumentenbehoud (POM)
- SNL-certificering (Subsidiestelsel Natuur en Landschap)
- Museumregister Nederland
- Forest Stewardship Council (FSC)

Daarnaast onderschrijven wij de volgende gedragscodes en richtlijnen:

- Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen
- Aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer & Administratie
- Regeling beloning directeurs van goede doelen
- SBF-code Goed Bestuur
- Governance Code Cultuur
- Ethische Code voor Musea
- Erkend leerbedrijf - Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Gedragscode Natuur
- Gedragscode Bosbeheer

Verantwoordelijkheid en controle

Geldersch Landschap & Kasteelen kent het toezichthoudermodel met een Raad van Toezicht (RvT). De Directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de RvT. Daarnaast laat de Directeur-bestuurder zich adviseren door een Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie. Het managementteam, bestaande uit de Directeur-bestuurder, regiohoofden, afdelingshoofden en rentmeester, is verantwoordelijk voor het managen van de dagelijkse gang van zaken.

De financiële planning & control (P&C)cyclus kent drie onderdelen:

1. Begrotingen
2. Jaarrekening
3. Tussentijdse cijfers

De controletaken liggen daarbij bij de Controller, Financiële Audit Commissie en de accountant. In het proces van de financiële P&C-cyclus wordt in de P&C-gesprekken ook de inhoudelijke voortgang van de resultaatafspraken en KPI's uit het jaarplan besproken. De administratie en interne controle wordt jaarlijks geactualiseerd en getoetst door een accountant. Dit heeft ook geleid in 2021 tot een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekeningen.

Naast deze interne cyclus zijn er ook externe kwaliteitscycli die onder meer samenhangen met de diverse keurmerken waaraan moet worden voldaan, zoals de SNL, Museumnorm en CBF. Deze hebben hun eigen frequenties (jaarlijks, om de 4 jaar, etc.) en worden wanneer dit speelt opgenomen in de reguliere P&C-cyclus.

De directie legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af aan belanghebbenden zoals de donateurs, schenkers, sponsors en subsidieverstrekkers.

Organisatie

Onder de Directeur-bestuurder werken de afdelingshoofden die samen het Managementteam (MT) vormen. Het MT bestaat uit Hoofd Landschap en Kastelen (tevens Waarnemend-directeur), Regiohoofd Oost-Gelderland, Regiohoofd West-Gelderland, Hoofd Financiën & Controlling, Hoofd Personeel en Organisatie, Hoofd Marketing, Communicatie en Fondsenwerving, Hoofd Bedrijfsvoering, Hoofd Bouwkundige zaken en de Rentmeester. De kern van de uitvoeringsorganisatie wordt gevormd door de beheereenheden en de opengestelde kastelen. De werkorganisatie is zodanig ingericht, dat zoveel mogelijk werkvelden overgenomen kunnen worden bij uitval (inhuur of eigen medewerker). Het functioneren van de medewerkers wordt door de Directeur-bestuurder geëvalueerd conform een vastgesteld beoordelingssysteem. Eens in de vijf jaar wordt een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, waarbij de directe werkomgeving in beeld wordt gebracht, beheersbaar met mede als doel ongevallen te voorkomen. Er is een actueel plan van aanpak.

De organisatie heeft een eigen arbeidsvoorwaardenpakket. De bezoldiging van de Directeur-bestuurder bedroeg € 134.031. Dit valt ruim binnen de maximale norm van de Regeling beloning van goededoelenorganisaties van € 168.893. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. In 2021 waren er 141 medewerkers in dienst (106,7 fte). De formatie bestaat uit 99 vaste en 7,7 flexibele fte's. Daar Geldersch Landschap samen met Geldersche Kasteelen een personele unie vormt, worden de personeelskosten die gemaakt worden voor Geldersche Kasteelen (en het Steunfonds) doorberekend (29,7 fte). Het ziektecijfer bedroeg 4,6%. Het aantal vrijwilligers bedraagt 950.

De Raad van Toezicht oefent het toezicht uit op basis van schriftelijke stukken, die periodiek in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden besproken in aanwezigheid van de Directeur-bestuurder. Twee van de leden vormen tevens de Financiële Audit Commissie (FAC). Tijdens de vergaderingen verstrekken de Directeur-bestuurder en medewerkers mondelinge toelichting. Er worden ook enkele inhoudelijke thema-dagen gehouden.

Het functioneren van de Directeur-bestuurder wordt geëvalueerd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft een remuneratie commissie. Ieder jaar vindt een (verkorte) evaluatie plaats van het functioneren van de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen uitnodigingen voor personeelsbijeenkomsten, evenementen, vrijwilligersbijeenkomst etc. Op deze manier wordt de Raad van Toezicht in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van hetgeen leeft in de organisatie.

De Raad van Advies heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als raad maar ook als lid van de raad, adviseren van de Directie met name van strategie en (meerjaren) beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving.

De Beheer Advies Commissie heeft tot doel gevraagd en ongevraagd adviseren van de Directie terzake beleidsnota's, beheervisies en evaluaties, beheersmaatregelen en ingrijpende restauraties en projecten.

De Vermogens Beheer Commissie heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als commissie maar ook als lid van de commissie, adviseren van de Directie en Raad van Toezicht, met name van ter zake het ontwikkelen en wijzigen van het beleid ten aanzien van het beleggingsstatuut, alsmede het rapporteren omtrent de uitvoering van het vermogensbeheer door de Directie aan de Raad van Toezicht.

De Vergadering van Begunstigers heeft tot doel de band tussen de begunstigers en de stichting te onderhouden in het belang van het bereiken van de doelstelling van de stichting. Jaarlijks vindt verantwoording aan de donateurs plaats in de Vergadering van Begunstigers.

In de statuten van de stichtingen en het reglement ex artikelen 4 en 27 der statuten zijn de doelen en verantwoordelijkheden Raad van Toezicht en Directeur-bestuurder verder uitgewerkt.

Effectiviteit en efficiency van bestedingen

GLK heeft een meerjarenvisie 2016-2025 "Samen zorgen voor de toekomst van mooi Gelderland" met bijbehorende meerjarenbegroting. De jaarplannen en bijbehorende begrotingen zijn daar een uitwerking van. Op deze wijze geeft de Directie richting aan de doelstellingen van de Stichtingen. In het meerjarenvisie zijn richtinggevende doelstellingen opgenomen met als speerpunten de kwaliteit van ons bezit, interactie en de exploitatie. In de jaarlijkse begroting zijn concrete doelen geformuleerd die doorgevoerd worden in de werk- en investerings-programma's van de eenheden. Voor 2021 betrof dit het jaarplan "Ode aan het Landschap". Aan de hand van kwartaalgesprekken wordt de voortgang gevolgd en vastgelegd. Mede aan de hand hiervan wordt het (financiële) jaarverslag opgesteld. De inhoudelijke kwaliteitsborging geschiedt aan de hand van de kwaliteitscycli voor de diverse primaire (beheer)taken, zoals het terreinbeheer en het gebouwenbeheer. Voor de terreinen en gebouwen bestaan meerjarenonderhoudsprogramma's en beheervisies. De kwaliteit wordt gewaarborgd door planning, uitvoering en evaluaties van het gevoerde beheer.

De Raad van Toezicht wordt op financieel vlak ondersteund door de Financiële Audit Commissie. Deze commissie bereiden met de Directeur-bestuurder en Controller alle financiële stukken voor inclusief de besprekingen met de accountant.

Recent heeft een tussentijdse evaluatie van de meerjarenvisie plaatsgevonden. Halverwege onze meerjarenvisie 2016-2025 kon vastgesteld worden dat veel voorgenomen doelen op koers liggen of zelfs al zijn gerealiseerd. Ook werd duidelijk dat we op bepaalde onderdelen gaan intensiveren, bijvoorbeeld met het verduurzamen van onze woningen, de transitie van onze landbouw, de afronding en inrichting van het Gelders Natuur Netwerk.

Doelrealisatie 2021

Een jaar met meerdere gezichten, waarbij de meeste werkzaamheden in de terreinen/gebouwen met inachtneming van de vigerende regels op dat moment uitgevoerd konden worden. Met tal van partijen werd samengewerkt om het beleid (landelijk en provinciaal) met betrekking tot het klimaat, energietransitie, bossen, robuustheid en herstel van de bestaande natuur, de landbouwtransitie en omgevingswet te beïnvloeden waarbij rekening wordt gehouden met landschap, biodiversiteit, natuur en cultuur. De Stichting heeft in 2021 grote stappen gezet om uitvoeringsprogramma's ten aanzien van herstel en inrichting van het Gelders Natuur Netwerk (kwaliteitsimpuls natuur) gereed te hebben en uit te kunnen voeren de komende jaren. Onderdelen van deze plannen zijn in 2021 in uitvoering gekomen. Dit betreft met name het nu robuust maken van onze terreinen door middel van inrichting, aankoop en herstel. Onze woningen, wagenpark en overig materieel is verder verduurzaamd, met de volgende jaarschijf die een termijn van in totaal 10 jaar omvat. Het "open asbest" is inmiddels verwijderd uit al onze gebouwen. De landbouwtransitie krijgt vorm door de regiodeal Veluwe, concrete afspraken met betrekking tot onze gronden met een vorm van landbouwkundig gebruik in het Gelders Natuur Netwerk.

Op basis van de meerjarenvisie en maatschappelijke ontwikkelingen wordt jaarlijks, binnen de beschikbare middelen, de projecten geselecteerd. In 2021 konden veel projecten worden uitgevoerd naast de projecten die in het kader van de kwaliteitsimpuls natuur programmatisch worden uitgevoerd. Veel onderzoek vond plaats naar onder andere de hydrologische situatie van een aantal terreinen én cultuurhistorische analyses van ons bezit. Deze onderzoeken zijn nodig ter voorbereiding van projecten in het kader van herstel en inrichting bestaande en nieuwe natuur. In onze bossen vond bosherstel/lanenherstel plaats op kleine schaal en met diverse boomsoorten op een 15-tal locaties. De locatie Elzendweg te Bergharen werd in 2021 opgeleverd. Als laatste stap in het afronden van het project "Stappen in de Toekomst". Op het Landgoed Landfort vond herstel van wegen, paden en lanen plaats. In Beek-Ubbergen werd een woning gerenoveerd.

De uitvoering van het herstel en inrichting Koetshuis Staverden nadert zijn voltooiing. In de tuin en park van huis Verwolde vond herstel plaats van de gazons, inmeting tuin en bordes en werden de hagen vervangen. Tevens zijn cortonstalen randen geplaatst langs de gazons. De opengestelde kastelen konden als gevolg van de Corona-maatregelen maar gedeeltelijk opengesteld worden onder geldende restricties. In deze periode zijn de routes/aanduidingen en het reserverings-systeem verder verbeterd alsmede het ticketing/kassasysteem. Een grote fondsenwervingsactie is begonnen voor het project "Ammersoyen in scherven". De bierbrouwerij kelder kon hiermee reeds in 2021 gedeeltelijk worden hersteld. Op kasteel de Cannenburch werden schilderijen gerestaureerd. Het bezoekersaantal openstellingen kan zich in 2021 niet herstellen als gevolg van de tijdelijke sluiting van de locaties als gevolg van Corona. Ruim 148.000 bezoekers bezochten in 2021 onze opengestelde kastelen en huizen.

Een aantal projecten kon niet gerealiseerd worden: werkschuur Neerijnen vanwege onvoldoende draagvlak met betrekking tot de noodzakelijke bestemmingsplanwijziging; de ontwikkelingen van de terreinen KNHS en Parklaan Ede vanwege de nog ontbrekende overeenstemming met betrokken partijen. De herinrichting van de Regulieren bleef achter in afwachting van de resultaten van de uitgevoerde Landschaps Ecologische Systeem Analyse (LESA). Vanuit veiligheid is de tuinmuur en schuur van kwekerij Biljoen als extra project uitgevoerd, alsmede de ontsluiting van "Het kerkje op de Heuvel" en de toegang van het Arboretum Belmonte te Wageningen.

Met behulp van enkele particuliere schenkers kon ongeveer 60 hectare bos- en natuurterreinen aansluitend aan het Landgoed Zwaluwenburg verworven worden. Door een ruiling met de Gemeente Renkum kon de Hemelse Berg/Pietersberg verworven worden (34,6 ha). Diverse ruilingen/aankoop/afronding van het Gelderse Natuur Netwerk vonden onder andere plaats in omgeving Hengelo/Wisselse Veen-Smallertse Beek/Wisselse Veen-Tongeren. In totaal betreft het een uitbreiding van grondbezit met circa 41 hectare. Het "Kerkje op de Heuvel" te Heelsum werd in het kader van ensemble herstel in 2021 verworven. Aan het eind van het jaar werd de Korenspeker te Winterswijk verworven.

Verschillen-analyse

Van de totale baten ad € 20,9 miljoen is € 14,4 miljoen regulier. In 2021 waren enkele bijzondere baten en lasten met een eenmalig karakter. De herinrichting van de Elzendweg te Bergharen leverde een netto resultaat op van € 1.413.800. De stichting mocht € 872.450 aan nalatenschappen ontvangen. De beursontwikkeling droeg daarnaast bij voor een extra resultaat van € 2.041.600. Personeelskosten kwamen bijna € 546.250 lager uit dan begroot omdat openstaande vacatures niet (tijdig) konden worden ingevuld. Bovendien werd het resultaat positief beïnvloed door een vertraging in de uitvoering van het investeringsprogramma (netto bijna € 800.000). Voor de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen de lasten besteed aan de doelstelling, wervingskosten en kosten beheer en administratie hanteren wij de destijds in de Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen aangegeven percentages voor fondsenwerving (maximaal 25%/ gerealiseerd in 2021 4,6%) en kostenpercentage beheer en administratie (maximaal 10%/ gerealiseerd in 2021 8,4%).

Vermogen

De (statutaire) doelstellingen zijn onveranderd van kracht. Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is vastgesteld voor de periode 2016-2025. De continuïteits- en verschillende bestemmingsreserves zijn gemaximaliseerd. Belangrijkste punten uit dit beleid:

- de continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer van Goede doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan wij de personeelskosten, huisvestingskosten, wervingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingen. De reserve mag conform boven genoemde richtlijn maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn (€ 12 miljoen). Van deze € 12 miljoen is € 1 miljoen de maximale continuïteitsreserve voor het Geldersch Landschap;
- bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves worden door de Directeur-bestuurder specifiek benoemd en gemaximaliseerd en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Bestemmingsreserves mogen worden opgeheven/gerelabeld door de Directeur-bestuurder (goedkeuring Raad van Toezicht);
- aan bestemmingsfondsen hangen specifieke bestemmingen die door derden zijn bepaald. Opheffing is slechts mogelijk indien de ontvangen gelden volledig zijn besteed aan de gestelde doelen.

Beleggingen

In het beleggingsstatuut zijn de beleggingsdoelstelling en het beleggingsbeleid opgenomen. Het vermogen van de stichting wordt belegd in ondernemingen en instellingen waarvan de activiteiten voldoen aan de geformuleerde duurzaamheidscriteria van het Global Compact van de Verenigde Naties. Ook zijn eigen aanvullende criteria geformuleerd. Onze vermogensbeheerder Insinger Gilissen maakt gebruik van Sustainalytics en de bijbehorende controverses en scoremethode. Dit betreft een uitwerking van de domeinen Environment, Social en Governance (ESG) van beleggingen, waarbij GLK ervoor gekozen heeft 'Environment' zwaarder te laten wegen, mede vanuit het oogpunt duurzaamheid en biodiversiteit. Het risicoprofiel is defensief. De stichting heeft een Vermogens Beheer Commissie ingesteld die gevraagd en ongevraagd aan Directie en Raad van Toezicht advies geeft over beleggingsbeleid en uitvoering van het vermogensbeheer. Het rendement bedroeg ca 9,5%. Het streefrendement van de portefeuille voor de komende jaren is 3%. Het rendement wordt ingezet ten behoeve van de eigen bijdrage van projecten die opgenomen worden in het jaarplan. Het rendement wordt niet ingezet voor afdekking van verdere financiële risico's.

Risicobereidheid

Het nemen van risico is onlosmakelijk verbonden aan ons werk. Als bezitsorganisatie kun je altijd aanlopen tegen onvoorziene zaken. Geldersch Landschap & Kasteelen werkt o.a. met continuïteits- en bestemmingsreserves naast verzekeringen en administratieve organisatie om risico's op te kunnen vangen. Ook heeft Geldersch Landschap & Kasteelen een maatschappelijke positie om naar oplossingen te zoeken in voorkomende gevallen. Risico's die de continuïteit van de organisatie financieel en maatschappelijk kunnen raken willen we zoveel als mogelijk uitsluiten. Het omgaan met deze risico's vraagt een groot risico bewustzijn zowel binnen de organisatie als bij de Raad van Toezicht. Het beheersen van risico's is een vast onderdeel in de kwartaal- en jaargesprekken met de Management team leden. Een risico analyse is tevens een vast onderdeel bij de bespreking goedkeuring jaarrekeningen door de Raad van Toezicht in aanwezigheid van de accountant. Geldersch Landschap en Kasteelen heeft een lage risicobereidheid en heeft passende risico mitigerende maatregelen genomen op basis van de strategie, de beheersing van operationele activiteiten, het zo nodig afdekken van financiële risico's en het compliant zijn met financiële verslaggeving en overige wet- en regelgeving.

Risico-overzicht

Geldersch Landschap & Kasteelen bespreekt jaarlijks aan de hand van een uitgebreid overzicht de belangrijkste risico's en onzekerheden met de Raad van Toezicht. In algemene zin maakt Geldersch Landschap & Kasteelen zo goed mogelijk inzichtelijk welke risico's voor GLK aan de orde zijn. Op basis van inschatting van risico en impact wordt ieder risico in beeld gebracht. Deze inventarisatie vindt ieder jaar plaats. Waar mogelijk worden risico's afgedekt.

Risico categorieën

Onderscheiden worden de risico categorieën: externe ontwikkelingen, realisatie doelstellingen, governance, financiën en operationeel. Bij externe ontwikkelingen gaat het om ontwikkelingen buiten de organisatie om, waar we slechts zeer beperkt invloed op hebben. Bij de realisatie doelstellingen door de eigen organisatie is het van essentieel belang onze statutaire doelen te realiseren. Bij governance gaat het om dat de organisatie niet alleen binnen wet- en regelgeving werkt maar ook binnen de kaders van de statuten en de reglementen van Raad van Toezicht en Directeur-bestuurder. Ook geldt dit voor keurmerken, gedragscodes en richtlijnen naast integriteitsbeleid en interne werkprocessen. Voor het realiseren van onze doelstellingen is de beschikbaarheid van financiële middelen en de continuïteit ervan essentieel. Bij operationeel loopt de organisatie in de bedrijfsvoering operationele risico's, o.a. op het vlak van ICT, aansprakelijkheid en personeel

Klacht bij de EC

Naar aanleiding van een klacht ingediend door enkele particuliere grondbezitters (waaronder Nationaal Park de Hoge Veluwe) over de PNB-regeling, welke klacht volgens de Europese Commissie later zou zijn 'opgevolgd' door de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters ('VGG'), oordeelde de Europese Commissie in een besluit d.d. 2 september 2015, dat de Staat de subsidieregeling weliswaar onterecht niet van tevoren heeft aangemeld bij de Commissie, maar keurde zij de regeling achteraf alsnog goed. Zowel de VGG als de terreinbeherende organisaties (TBO's) hebben – op verschillende gronden - tegen dit besluit van de Europese Commissie beroep ingesteld. De VGG heeft beroep ingesteld, omdat zij van mening is dat de formele onderzoeksprocedure had moeten worden geopend. Wij hebben mede beroep aangetekend, omdat de TBO's onder andere - in tegenstelling tot de Europese Commissie - van mening zijn dat natuurbeschermingsorganisaties als Stichting Het Geldersch Landschap niet kwalificeren als 'onderneming', en aldus geen sprake is van staatssteun. Voorts is er naar het inzicht van de TBO's evenmin sprake geweest van een 'economisch voordeel', althans niet in de mate die de

Europese Commissie lijkt aan te nemen en heeft de PNB-regeling niet geleid tot een misleiding van de mededinging en/of een beïnvloeding van het interstatelijk handelsverkeer, omdat het alleen gaat over Nederlands natuurbeheer.

Gevolgen/genomen maatregelen – In september 2020 is er een uitspraak geweest van het EU-Hof van Justitie in Luxemburg. In dit arrest zijn de conclusies van het EU-Gerecht uit 2018 in stand gelaten en is geoordeeld dat de Europese Commissie de PNB-regeling middels een verkeerde onderzoeksprocedure heeft beoordeeld, en er zodoende een procedureel gebrek kleefde aan het eerdere besluit van de Europese Commissie uit 2015. Het gevolg van de arresten van het Gerecht en het EU-Hof van Justitie is dat het besluit van de Europese Commissie van 2 september 2015 nietig is. De Europese Commissie zal de PNB-regeling vermoedelijk aan een hernieuwde beoordeling onderwerpen.

Wij wachten de voortgang van dit hernieuwde onderzoek af. In het kader van de PNB-regeling, gelijk de subsidieregelingen vóór de invoering van de PNB regeling in 1993, werden de TBO's belast met de aankoop of verkrijging van gronden ten behoeve van de totstandbrenging van de Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (thans: Natuurnetwerk Nederland) met als uitdrukkelijk doel de verworven gronden planmatig te transformeren en daarmee ook financieel af te waarderen tot natuurterrein, om deze eeuwigdurend als natuur te beheren en te behouden, alsmede open te stellen. In 2021 heeft de Europese Commissie geoordeeld dat een Duitse TBO is gekwalificeerd als onderneming. Ondanks dat de uitkomst van de procedure voor de Nederlandse TBO's nog onzeker is, dient er rekening te worden gehouden met een uitstroom van middelen, maar is er geen betrouwbare schatting te maken voor het opnemen van een voorziening. Daarom is gelijk aan voorgaande jaren geen verplichting opgenomen in de jaarrekening. Voor de volledigheid zij opgemerkt dat mocht de Europese Commissie na herbeoordeling tot de conclusie komen dat sprake is van (on)verenigbare staatssteun, de Staat gedwongen kan zijn (een deel van) de ontvangen steun en/of de rente daarover terug te vorderen van de TBO's, hetgeen materiële gevolgen kan hebben voor de financiële positie van Stichting Het Geldersch Landschap doch geen onzekerheid omtrent de continuïteit van Stichting Het Geldersch Landschap tot gevolg zal hebben. Welk besluit de Europese Commissie zal nemen zal eerst echter moeten worden afgewacht. We blijven ons verder graag richten op onze relatie en samenwerking met particuliere natuureigenaren, die Stichting Het Geldersch Landschap van grote waarde vindt en met wie wij in grote mate belangen delen, ook ten aanzien van toekomstig natuurbeheer.

Covid-19

Sinds de uitbraak van Covid-19 in februari 2020 heeft Geldersch Landschap & Kasteelen een groot aantal maatregelen genomen om de verspreiding van het virus tegen te gaan en de organisatie zo goed mogelijk operationeel te houden. Gedurende 2020 en 2021 heeft Geldersch Landschap & Kasteelen een impact analyse Covid-19 uitgevoerd. Op basis hiervan zijn de volgende conclusies en gevolgen getrokken:

- Geldersch Landschap & Kasteelen heeft de Covid-19 uitbraak en de gevolgen daarvan tot op heden goed doorstaan. De organisatie heeft bewezen Covid-proof te zijn. De continuïteit van de organisatie is geen moment in gevaar geweest, inclusief werkgeverschap.
- We zullen moeten blijven leven met Covid-19 en inspelen op de actuele situatie. Geldersch Landschap & Kasteelen heeft aangetoond dat goed te kunnen.
- Het werk is zo goed als mogelijk doorgedaan. Projecten zijn/worden als uitgestelde ambitie weer ter hand genomen.
- Op kastelen, molens en info-centra is letterlijk de stekker er in het begin van de crisis uitgetrokken en is dat moment benut om samen te werken aan een doorstart die toekomstproof is. Looproutes blijven aangepast evenals tijdsloten. Businessplannen zullen daar waar nodig worden bijgesteld.

- Thuiswerken is gemeengoed geworden. De verwachting is dat thuiswerken in combinatie met werklocatie gemeengoed blijft. Dit geldt ook voor digitaal vergaderen en voor korte afstemmingsvergaderingen.
- Het welzijn van medewerkers naast het ziektecijfer zal nog een punt van aandacht zijn in overleg én contact.
- Het bezoek en waardering aan onze terreinen zal de komende jaren naar verwachting groter en hoger blijven. Door de situatie op een aantal locaties te monitoren, zal de komende jaren een beter inzicht ontstaan.
- Financieel doen zich geen problemen voor. Het draagvlak voor het werk van Geldersch Landschap & Kasteelen is onverminderd groot. De verwachting is dat de opengestelde kastelen in 2022 weer op het niveau van voor de uitbraak komen wat betreft bezoekersaantallen.
- Krapte op de arbeidsmarkt is voorzien de komende 1-3 jaar voor specifieke functies als timmerlieden/terreinmedewerkers en boswachters. De overige functies blijken goed invulbaar te zijn.
- Krapte op de grondstoffenmarkt lijkt voor langere duur aanwezig. Er zal op ingespeeld worden door de planning aan te passen én de doorlooptijd te vergroten. Indicatief wordt rekening gehouden met gemiddeld 10% hogere kosten.
- De vergunningstrajecten zullen langdurig vertraagd zijn (maanden tot zelfs jaren). Dit treft met name projecten.
- Verhuur van kantoorlocaties staan onder druk. Hoe zich dat naar de toekomst ontwikkelt, is nog niet goed aan te geven. Met een aantal horeca bedrijven lopen nog afspraken m.b.t. huur die doorwerken in 2022.

Integriteitsbeleid

Een vastgesteld integriteitsbeleid speelt een belangrijke rol bij het bevorderen en borgen van integriteit. Het geeft duidelijkheid over de uitgangspunten van integriteit, over de kaders en regels die van toepassing zijn bij de diverse onderdelen en over de samenhang tussen instrumenten. Een beleidsplan alleen is echter niet voldoende, het beleid uitdragen en draagvlak creëren is minstens zo belangrijk. Het onderwerp integriteit gaat alleen leven als het een regelmatig terugkerend onderwerp is in gesprekken en overleggen. Het gaat erom dat medewerkers zich bewust blijven van integriteit. Hierin hebben alle betrokkenen hun eigen verantwoordelijkheid. Het integriteitsbeleid en de gekoppelde regelingen en instrumenten zijn onlosmakelijk verbonden aan de arbeidsovereenkomst of vrijwilligersovereenkomst van medewerkers/ vrijwilligers. Gemaakte afspraken en regelingen over integriteit moeten worden nageleefd door alle medewerkers en vrijwilligers. Bij het niet naleven van de afspraken en regelingen kunnen op basis van de arbeidsvoorwaarden maatregelen worden getroffen. Naast het vastleggen van de gewenste integriteit in het integriteitsbeleid, de gedragscode, de arbeidsvoorwaarden, heeft het Geldersch Landschap en Kasteelen in 2021 drie vertrouwenspersonen waarvan een mannelijke en een vrouwelijke (intern) en een externe vertrouwenspersoon (man). Daarnaast is er een extern meldpunt op de website gekomen met bijbehorend beleid en uitvoeringswijze voor mogelijke schendingen integriteit. In 2021 is sprake geweest van 1 melding bij de (externe) vertrouwenspersonen.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De wijze waarop de stichting invulling geeft aan maatschappelijk verantwoord ondernemen is verwoord in de nota 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2018 – 2025'. Deze is gepubliceerd op onze website.

Impact

LandschappenNL, waaraan Geldersch Landschap en Kasteelen meewerkte, heeft een eerste impactonderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op de gezamenlijke impact die de landschapsorganisaties en provinciale landschappen maken. De focus lag toen op de vrijwilligers: vrijwilligersbeleid en burgerbetrokkenheid vormden een essentieel onderdeel van de strategie van de provinciale landschapsorganisaties. De Stichting heeft een eigen impact onderzoek uitgevoerd. Het bureau Witteveen+Bos stelde hiertoe een waardebeoordeling op van de instandhoudingsinspanning van Het Geldersch Landschap en Kasteelen. Uit deze impactanalyse blijkt dat Het Geldersch landschap & Kasteelen ca. € 27 miljoen op jaarbasis toevoegt aan de Gelderse samenleving, waarbij het recreatieve belang (€ 16 miljoen) de grootste bijdrage levert. Het zijn collectieve baten die niet in financiële middelen worden gewaardeerd. Het is de bijdrage die het Geldersch Landschap levert met de instandhouding van het Gelders erfgoed. Door LandschappenNL is een nieuw impactonderzoek uitgevoerd met focus op biodiversiteit. Dit bleek geen eenvoudige opgave. In het verschenen publieksrapport die ook op onze website is gepubliceerd is een overzicht opgenomen met de belangrijkste resultaten. In 2021 zijn voorbereidingen getroffen voor een nieuw impactonderzoek.

Inmiddels zijn in de vooruitblik meerjarenvisie 2021-2025 doelen geformuleerd met betrekking tot duurzaamheid. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2019 is voor 2025 een reductie van CO²-uitstoot van 65% vastgelegd. Hiervoor zijn vele maatregelen in gang gezet.

Beleid is geformuleerd voor diversiteit en inclusie. Deze krijgt de komende jaren een concrete uitwerking.

Voor de instandhouding van biodiversiteit is een projectenbureau opgericht die in 2021 begonnen is met een groot uitvoeringsproject ten behoeve van inrichting, herstel en ontwikkeling van de biodiversiteit in onze terreinen.

Communicatie met belanghebbenden

Open, transparant waarbij Geldersch Landschap & Kasteelen staat voor haar doelstellingen is de werkwijze in onze communicatie naar alle partijen. Zowel in informatieverstrekking als omgang met belanghebbenden. Belanghebbenden zijn onder te verdelen in medewerkers, vrijwilligers, donateurs, mecenasen, omwonenden, bezoekers, relaties, bedrijven, overheden, particulieren, pers, landbouw-, erfgoed- en natuur- en milieu organisatie.

De specifieke doelgroepen worden met diverse communicatiemiddelen zoals ons kwartaalblad "MooiGelderland", het jaarverslag, een publieksversie jaarverslag, de website, social media, nieuwsbrieven, persberichten, gebiedsgerichte en projectgerichte informatiebijeenkomsten, donateursdagen en excursies en door deelname aan diverse overleg- en samenwerkingsverbanden geïnformeerd. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website, een verkorte publieksversie wordt opgenomen in ons kwartaalblad "MooiGelderland". Donateurswervingsacties vinden plaats via leadwerving, warme adressen, giftenacties en online campagnes. Het aantal donateurs steeg in 2021 naar 48.423.

Het marketing en communicatiebeleid ligt vast in een meerjarenplan. Het beleid is gericht om een goede relatie te hebben met belanghebbenden en belangstellenden en hun gericht te informeren over het belang van natuur, landschap en erfgoed, actuele ontwikkelingen, activiteiten van de stichtingen, bestedingen van de ontvangen gelden. De communicatie vindt plaats via verschillende uitingen, gericht op de doelgroepen zoals publicaties, informatiepanelen, informeren van overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. Onze 7 opengestelde kastelen zijn de centrale ontmoetingsplekken voor de geïnteresseerde bezoekers en de organisatie. De afdeling Marketing, communicatie en fondsenwerving is verantwoordelijk voor de coördinatie en uitvoering van alle communicatie uitingen.

Er is een centraal emailadres waarmee men met alle vragen en opmerkingen terecht kan, waarbij het streven is om zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 14 werkdagen een antwoord te geven. Deze reacties worden verzameld tot een informatie- en service overzicht. Jaarlijks analyseert de organisatie de binnengekomen reacties om inzicht te krijgen in de aard en omvang en afhandeling ervan door onze organisatie. Geldersch Landschap & Kasteelen neemt deel aan verschillende structurele overleggen met provincie, gemeenten, waterschappen, bedrijfsleven, grondeigenaren en natuur, landbouw en erfgoed organisatie, zowel op provinciaals niveau als gebiedsgericht. Met de koepelorganisatie LandschappenNL wordt landelijk samengewerkt m.b.t. belangenbehartiging (nationaal/internationaal niveau) en landelijke fondsenwerving.

Vooruitblik 2022

In 2021 is tussentijds stilgestaan bij de uitvoering van onze Meerjarenvisie "Samen zorgen voor de toekomst van een mooi Gelderland". Naast een tussentijdse evaluatie periode 2015-2020 is een geactualiseerde vooruitblik periode 2021-2025 opgesteld. De strategische koers is nog steeds actueel, veel is bereikt. Op onderdelen zal een versnelling in de uitvoering gerealiseerd gaan worden in de periode 2022 – 2025.

Natuur/landschap en biodiversiteit staan onder druk. Door de natuurterreinen robuuster te maken door aankoop, (her)inrichting en verwijderen invasieve soorten wordt hier op ingespeeld.

De landbouw op onze landgoederen zal meer landschapsinclusief worden. Voor dit omvangrijke programma is een projectenbureau opgericht, die kan mee "ademen" in omvang naarmate het programma groeit en externe financiering gevonden wordt. Daarnaast biedt de programmatische aanpak de mogelijkheid de resultaten meetbaar te maken. De fondsenwervingsacties worden geïntensiveerd. Presentatie Ammersoyen en een grondaankoopfonds zijn daar onderdeel van.

Het verduurzamingsprogramma aan ons huizenbezit en omschakeling naar elektrisch rijden wordt gecontinueerd. De uitgangssituatie CO₂ reductie ten opzichte van 1990 wordt vastgelegd, evenals de CO₂ footprint organisatie (situatie 2022). Het landgoedherstelprogramma loopt door. In 2022 betreft dat de afronding van landgoed Mariëndaal en Landfort, tweede fase landgoed Brakel, landgoed Hoevelaken en landgoed de Schaffelaar. De uitgewerkte plannen voor de kern van het landgoed Staverden worden doorontwikkeld in het kader van de Regiodeal Veluwe. Om beter inzicht te krijgen van het recreatiebezoek aan onze terreinen worden een drietal bezittingen gemonitord. Het betreft de (kern) van het landgoed Staverden, Mariëndaal en het landgoed Duno in combinatie met kasteel Doorwerth. Het poortenproject bij de opengestelde kastelen wordt in 2022 uitgevoerd voor de kastelen Cannenburch en Verwolde. Het totale poortenproject wordt in 2023 afgerond met kasteel Hernen.

Op personeelsgebied is de nulmeting 'diversiteit en inclusie' zeer actueel. Op basis hiervan zal een actieplan worden opgesteld en uitgevoerd de komende jaren.

Ten tijden van het schrijven van dit jaarverslag zijn de beperkende maatregelen als gevolg van de aanwezigheid Covid-19 praktisch vervallen. Voor 2022 voorzien we wel een krapte op de arbeidsmarkt, vertragingen bij het leveren van grondstoffen, kostprijs verhogingen en een langere doorlooptijd vergunningen. De uitbraak van de oorlog in Oekraïne heeft naast deze aspecten een zwaarwegend effect op de beleggingsportefeuille tot op dit moment. We zullen daar zo goed mogelijk op proberen in te spelen. Wat betreft de invulling van vacatures kunnen we constateren dat de meeste vacatures vervuld zijn. De wens voor 2022 is vooral meer aandacht en begrip voor elkaar. Hopelijk kunnen we weer echt contact maken met collega's, maar ook met donateurs, vrijwilligers, toezichthouders en alle anderen met wie we samenwerken aan een mooi Gelderland.

Ondanks de ontwikkelingen in de wereld, zien wij het jaar 2022 met vertrouwen tegemoet.

ir. P.A. van den Tweel
Directeur-bestuurder

Verslag Raad van Toezicht

Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

Coronapandemie

Weinigen hebben kunnen bevroeden dat voor het tweede jaar op rij de Coronapandemie andermaal een sterke stempel zou drukken op onze gezondheid en de samenleving. Wederom is veel flexibiliteit van Geldersch Landschap & Kasteelen gevraagd. Reden voor onze RvT om de Directeur-bestuurder te vragen een impact-analyse op te stellen.

Daaruit hebben we kunnen opmaken dat een crisis als deze naast ongemak ook de nodige innovatie en creativiteit teweeg brengt. De digitalisering van de organisatie is versneld voortgezet, de inzet van de sociale media is onder andere sterk gestegen en het reserveringssysteem voor bezoeken aan onze kastelen heeft zijn vruchten afgeworpen. Dit alles biedt mogelijkheden voor de toekomst. Waar onze kastelen door de beperkingen minder bezocht konden worden, bleven onze terreinen onverminderd aantrekkelijk voor grote stromen bezoekers. Voor onze medewerkers en vrijwilligers zijn vooral de beperkingen op het sociale vlak voelbaar geweest. Het niet kunnen laten doorgaan van een eindejaarsbijeenkomst of afscheid van collega's, daar waar normaal alle ruimte is voor informeel ontmoeten, zijn daarvan voorbeelden.

Werkwijze en samenstelling Raad van Toezicht

De Corona-beperkingen hebben ook hun weerslag gehad op onze activiteiten. Niet alles kon doorgaan en waar dat wel kon golden aanpassingen wat betreft onderlinge afstand. Op die manier was het mogelijk 5 van de 7 bijeenkomsten fysiek te laten plaatsvinden en hebben wij 2 vergaderingen online gehouden. Onze vergaderingen vinden veelal plaats op verschillende locaties waardoor wij ook kennis kunnen nemen van de situatie en ontwikkelingen op onze terreinen en kastelen. Door die combinatie blijven wij op de hoogte van datgene waar Geldersch Landschap & Kasteelen in concreto mee bezig is. Daarnaast vormt het een belangrijke inspiratiebron voor ons werk.

Onze vergaderingen kennen een uitstekende voorbereiding vanuit de organisatie en ook het vele voorwerk van onze Financiële Advies Commissie (FAC) mag in dit kader niet onbenoemd blijven. De FAC heeft naast het reguliere contact met onze accountant het afgelopen jaar intensiever contact gehad met de leden van de vermogensbeheercommissie over de benoemingsprocedure. De reglementen zijn daarop aangepast.

Om betrokken te blijven, is het contact met de OR en de Raad van Advies van belang. Enkele leden hebben eveneens met veel plezier deelgenomen aan de donateursvergadering die het afgelopen jaar in het Openlucht museum plaats vond. Contacten ook buiten de eigen organisatie zijn daarbij van belang. Zo is o.m. deelgenomen aan het Gelders Oogstfeest en de twee daagse werkconferentie van de 12 landschappen.

In het verslagjaar is, na twee termijnen, met woorden van waardering afscheid genomen van onze vice-voorzitter ir. H.A.A.M. Webers op 4 juni op kasteel Biljoen. Mr. E.C.J. Boerboom heeft het vice-voorzitterschap overgenomen.

Tegen het einde van het jaar is tijd ingeruimd voor de zelfevaluatie. Met behulp van een externe partij en inventarisatie vooraf kon gestructureerd terug- en vooruit worden gekeken. Tot slot vond met de remuneratiecommissie het jaargesprek met onze Directeur-bestuurder Peter van den Tweel plaats. Tevens is gesproken over de combinatie van verschillende nevenfuncties waaronder een tweetal nieuwe (onbezoldigde) nevenfuncties bij de Molenfederatie (bestuurslid) en

Buitenleven Vakanties B.V-(voorzitter RvC). De overige nevenfuncties betreffen: bestuurder Vereniging Nationale Monumentenorganisatie, bestuurder Stichting Faunabeheereenheid Kroondomein Het Loo en bestuurder Stichting G. Ribius Peletier jr. tot Behoud van het Landgoed Linschoten. De salarisontwikkeling van de Directeur-bestuurder is passend binnen de regeling voor beloning van directeuren van Goede Doelen organisaties. Er is veel waardering voor de wijze waarop hij het afgelopen jaar ondanks Corona leiding heeft gegeven en met alle medewerkers en vrijwilligers tot de in dit jaarverslag beschreven resultaten is gekomen.

Als onderdeel van de taak van de Raad van Toezicht zijn de jaarrekeningen en jaarverslagen 2020 van de onderscheidende GLK Stichtingen goedgekeurd. Tevens is goedkeuring verleend aan de begrotingen van de diverse Stichtingen 2022.

De overdracht van ons enige buitenlands bezit, Gnadenthal, ondergebracht in de Stichting Vrienden van Kastelen, heeft veel tijd en aandacht gevraagd. Met de zorgvuldige voorbereiding door onze Directeur-bestuurder is onze RvT akkoord gegaan met deze overdracht. Ten gevolge hiervan hebben de leden van de RvT hun functie bij de Stichting Vrienden van Kastelen neergelegd en was het noodzakelijk diverse statuten aan te passen.

Onderwerpen die verder in de vergaderingen zijn besproken zijn o.m. :

- Management letter 2020 (opgesteld door onze nieuwe accountant)
- Benoeming leden vermogensbeheercommissie en aanpassing reglement
- Marketingplan
- Benoeming leden Raad van Advies
- Accountantsverslag 2020
- Statutenwijzigingen i.v.m. overdracht Stichting Vrienden van Kastelen (Landgoed Gnadenthal)
- Midterm review meerjarenvise 2015-2025
- Voortgang juridische procedure Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezit
- Kwaliteitscyclus terreinbeheer
- Jaarplan 2022 "Liefde voor het vak"
- Vooruitblik meerjarenvise 2021-2025
- Risicobeheersing
- Directierapportages

De samenstelling van de Raad van Toezicht is per 31 december 2021:

Mevr. mr. E.C.J. Boerboom, lid tevens vice-voorzitter

Mevr. M. Doornekamp, lid tevens lid Financiële Audit Commissie (FAC)

Mevr. drs. P.E. Hielkema EMLE, lid tevens lid Financiële Audit Commissie (FAC)

De heer drs. R.J.J. Stevens, lid

Mevr. M.A.J. van der Tas, voorzitter tevens lid Remuneratiecommissie

De heer mr. F.L.V.P.L. Tierolff, lid

Nevenfuncties Raad van Toezicht leden

- **M.A.J. (Marja) van der Tas (voorzitter)**
vennoot TASK4You, lid algemeen bestuur Waterschap Vallei en Veluwe, voorzitter Raad van Toezicht FREE Nature, plaatsvervangend voorzitter M.E.R, lid Raad van Commissarissen Kuiper compagnons, lid Raad van Advies Stichting Natuurvolgend Bosbeheer, lid Stichting Unie van Provinciale Landschappen, voorzitter jury Challenge Groene Icoonprojecten Provincie Gelderland, lid adviescommissie Nationale Parken ministerie van LNV en voorzitter Bosch van Rosenthal Stichting
lid remuneratiecommissie
- **Mr E.C.J. (Elsbeth) Boerboom MBA (vice-voorzitter)**
bestuurder beleggingsportefeuille in onroerend goed, partner FutureFlow organisatieadvies en coaching, bestuurslid Stichting Deventer Binnenstadsmanagement, lid RvC van de NV Centrumgarage Deventer
- **M. (Mariëtte) Doornekamp**
CEO Deeptech EquityNL, voorzitter Raad van Commissarissen GGN Holding, bestuurder Stichting DHV Haskoning, bestuurder Stichting Aandelen Remeha (SAR), lid Raad van Advies Stichting Administratiekantoor Damen, lid Raad van Advies Sustainability Board ABN Amro MeesPierson, voorzitter Raad van Toezicht Care Nederland, voorzitter Bestuur Eumedion, lid Raad van Toezicht Amsterdam Sinfonietta.
lid Financiële Audit Commissie GLK
- **drs. P.E. (Petra) Hielkema EMLE**
voorzitter van de Europese Verzekerings- en Pensioen Autoriteit (EIOPA) in Frankfurt; lid van de Advisory Board of the International Center for Insurance Regulation (ICIR) at the Goethe University in Frankfurt, lid Advisory Board of the Florence School of Banking and Finance which is part of the European University Institute in Florence
lid Financiële Audit Commissie GLK
- **drs. R.J.J. (Ron) Stevens**
voorzitter vereniging Amistad Nijmegen Masaya, commissaris Stichting Cultuur zonder grenzen, voorzitter Stichting Stut, lid raad van toezicht stichting Neos
- **mr. F.L.V.P.L. (Frank) Tierolff**
lid van de Executive Committee Europe on Global Geospatial Information Management off the United Nations
- **ir. H.A.A.M. (Harry) Webers (tot 1-7-2021)**
voorzitter SER Overijssel, plaatsvervangend voorzitter Commissie M.E.R., lid Raad van Advies Donkergroen, voorzitter Deventer Oranje Vereniging, voorzitter VVV Deventer, voorzitter Stichting Hanzefonds
vice voorzitter GLK, lid remuneratiecommissie

Integriteit

Op basis van de CBF-richtlijnen hanteert de organisatie voor de RvT de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring bestuurders en toezichthouders' voor nieuwe leden vanaf 2020. Voor de Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en de Vermogens Beheer Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de leden van de RvT op de website van GLK vermeld.

Tot slot

De leden van de RvT willen hun grote erkentelijkheid uitspreken naar alle betrokkenen die zich zowel vrijwillig als professioneel voor onze organisatie hebben ingezet. Dankzij die grote inzet kunnen wij met elkaar terugzien op een jaar waarin belangrijke stappen zijn gezet om onze doelen dichterbij te brengen.

25 mei 2022

M.A.J. van der Tas, voorzitter Raad van Toezicht

Verkort verslag Raad van Advies

Werkzaamheden

De Raad van Advies (RvA) heeft tot doel het gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie, vooral op het gebied van strategie, (meerjaren)beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving. Dat kan de Raad als geheel doen maar ook de individuele leden van de Raad kunnen dat doen.

Op basis van een vastgesteld vergaderschema vond de Raad van Advies 2 maal digitaal plaats in verband met Covid-19 op 18 maart en 10 juni en fysiek op 18 november in kasteel Doorwerth.

Besproken onderwerpen:

- Marketing strategie GLK;
- Programma kwaliteitsimpuls natuur;
- Plan ontwikkeling kern Staverden;
- Educatiebeleid;
- Regiodeal;
- Tussentijdse evaluatie Meerjarenvisie.

Een (terrein)bezoek aan de kern van Staverden en kasteel Doorwerth

Nieuwe leden

In 2021 traden 3 nieuwe leden toe tot de Raad. Een van hen trad toe als vervanging van een in 2020 afgetreden lid. Wat we daarnaast nog misten was de inbreng vanuit wat jongere mensen (onder de 30), temeer dat wel heel duidelijk werd dat ten gevolge van de pandemie de terreinen van GLK veel intensiever nu ook door jongeren worden bezocht! Na een wervingscampagne in de zomer meldden zich maar liefst 67 kandidaten! Geweldig om te merken dat juist bij die leeftijdsgroep hiervoor zo'n belangstelling is. Twee jonge vrouwen traden in het najaar toe tot de Raad. Daarmee bestaat de Raad nu uit 16 leden.

Samenstelling van de Raad van Advies

Eind 2021 waren de leden van de Raad:

- **ir. A. (Annette) Augustijn**
Opgeleid in de tuin- en landschapsarchitectuur (Wageningen), voorheen directeur bij Rijkswaterstaat, o.a. in Gelderland, oud-bestuurder van het Waterschap Watermuseum, Stichting Natuur en Milieu en vz. Gelderse Natuur en Milieufederatie. Thans o.a. voorzitter van het Dutch Marine Energy Center.
- **C.H. (Kees) van Baak**
Voormalig docent aardrijkskunde en inspecteur van het onderwijs, voormalig lid Provinciale Staten van Gelderland, voormalig lid gemeenteraad in Nijkerk, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Rijdende School, voorzitter Stichting Stoomgemaal Arkemheen, secretaris Stichting Weeshuis Nijkerk.
- **dr. W. (Willem) Bijleveld**
Sterrenkundige, voormalig directeur Nederlands Openluchtmuseum, o.a. voorzitter Helene Kröller-Müller Fonds, vice-voorzitter Raad van Toezicht Museon/Omniversum, voorzitter Veluwe Alliantie en lid Raad van Toezicht Mondriaan Fonds.

- **mr. M.L. (Mike) Dijkstra Taurel**
Directeur Globrands, jurist Intellectueel Eigendom, Merk- en Naamgeving-strateeg, Boardroom Consultant bij vele Nederlandse en internationale bedrijven.
- **ing. R.J.M. (Rob) Franken**
Hoofd adviesgroep Water Management bij ingenieursbureau Royal HaskoningDHV.
- **P.A.G. (Patrick) Jansen**
Wageningen bosbouwkundig ingenieur, directeur-eigenaar Bosmeester en Track & Trails, oud-directeur Stichting Probos.
- **A.C.M. (Lidy) Klein Holkenborg**
Zelfstandig projectmanager en teamcoach, voorzitter raad van advies Stichting IJssellandschap, Lid raad van aanbeveling stichting Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk, voormalig voorzitter stichting Behoud Dorpskerk Wilp en Jonge Meesters Wilp.
- **drs. A.H. (Ankie) van de Kruijs**
Historicus, manager Advies en Ondersteuning bij Talis.
- **barones E.A.C. (Emily) van Lynden**
Student Facilitair Management Hogeschool Arnhem en Nijmegen.
- **W.F. (Wouter) van Maanen**
Geschiedkundige, vermogensbeheerder / relatiemanager bij Triodos Investment Management.
- **mr. H.F. (Hilal) Mauer-Dogan**
Jurist bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, momenteel gedetacheerd (september 2021 – maart 2022) bij het Gerechtshof Arnhem – Leeuwarden.
- **drs.ir. J.A. (Judith) Slagt**
Natuurbeheerder, werkzaam bij ARK Natuurontwikkeling en promovendus aan Wageningen universiteit op het onderwerp 'Rewilding Dutch forests'.
- **mr. H. (Harm) van Veldhuizen**
Media- en communicatie expert, Sales- en Marketingmanager bij Deventrade.
- **prof.dr. T.H.G. (Dolly) Verhoeven**
Historica, eigenaar projectbureau Stora, Hoogleraar Gelderse en Nijmeegse geschiedenis aan de Radboud Universiteit.
- **drs. R.J. (Reinder) van der Wal**
Voormalig ambtenaar Ministerie LNV en accountmanager Dienst Landelijk Gebied.
- **drs. G.J.H.G. (Sjors) Willems**
Plattelandsgeograaf, secretaris Provinciale Raad van de Leefomgeving Noord-Brabant / strategisch beleidsadviseur BrabantAdvies.

Integriteit

Voor de Raad van Advies gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Raad van Advies op de website van GLK vermeld.

Verkort verslag Beheer Advies Commissie

Werkzaamheden

De Beheer Advies Commissie (BAC) adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over beleidsnota's, beheervisies, evaluaties en ingrijpende projecten en restauraties. Daarnaast biedt de commissie toegang tot een omvangrijk wetenschappelijk netwerk en levert zij informatie over onderzoek en publicaties die voor het werk van GLK relevant kunnen zijn. De commissie komt daartoe jaarlijks een aantal malen in vergadering bijeen; aan deze bijeenkomsten is, meestal ook een terreinbezoek gekoppeld. Over meer specialistische zaken is er ook bilateraal contact tussen de individuele leden en GLK.

Op basis van een vastgesteld vergaderschema kwam de BAC in 2021 driemaal bijeen, digitaal in verband met Covid-19 op 4 februari en 18 mei en fysiek op 25 november in kasteel Cannenburch. De vergaderingen worden voorbereid door het hoofd Landschap en Kasteelen.

Besproken onderwerpen

- Tussenstand van de Gelderse maatregelen Stikstof;
- Stand van zaken natuurherstel maatregelen bij GLK;
- Museale presentatie kasteel Ammersoyen;
- Herstelplan voor park en tuin van landgoed Staverden;
- Subsidie verordening Natuur- en Landschapsbeheer;
- SNL audit 2020
- Notitie verdroging Achterhoek;
- Stand van zaken implementatie advies BAC archeologie en aardkunde;
- Verbetervoorstellen beheersvisies;
- Concept rapportage Landschapsecologische systeemanalyse (LESA) reguleren'

Een veldbezoek werd gebracht aan het Vossenbroek op 25 november 2021.

Samenstelling van de Beheer Advies Commissie

Eind 2021 waren de leden van de Commissie:

- **dr. ir. R.J. (Rienk-Jan) Bijlsma**, onderzoeker bij Wageningen University & Research met werkveld vegetatie-ontwikkeling, hersteleecologie en historische ecologie. Lid van het OBN-deskundigenteam Droog zandlandschap. Contactpersoon voor het Nationaal Bosreservatenprogramma.
- **dr. K.J. (Kees) Canters**, bioloog/ milieukundige, zoogdierdeskundige, uiteenlopende bestuursfuncties (groen / sociaal), adviseur natuur en landschap, redacteur en onderzoeker.
- **prof. dr. J.B.H. (Johan) de Haan**, hoofdconservator Paleis Het Loo. Leerstoel Toegepaste kunsten en kunstnijverheid vanwege de Ottema-Kingma Stichting (OKS) aan de Radboud Universiteit te Nijmegen met als leeropdracht het Friese interieur.
- **drs. R.H.M. (Ronald) van Immerseel**, historicus/ groen erfgoedsspecialist, directeur Stichting In Arcadië, lid van diverse besturen op het gebied van buitenplaatsen en kastelen.
- **ir. L.J. (Luuk) Keunen**, historisch geograaf, senior projectleider historische geografie bij RAAP Archeologisch Adviesbureau, regio Oost-Nederland, en landelijk coördinator van het cultuurhistorisch onderzoek binnen RAAP.

- **prof. dr. J.G.M. (Jan) Roelofs**, emeritus-hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hoofd van de afdeling Aquatische Ecologie en Milieubiologie. Leeropdracht Bio-geochemie van Wetlands.
- **ing. A.J. (Ton) Roelofs**, Bouwkundig en Civiel ingenieur, eigenaar/directeur adviesbureau TRBouwadvies.
- **prof. dr. G.R. (Geert) de Snoo**, Directeur Nederlands Instituut voor Ecologie, hoogleraar Conservation Biology, Universiteit Leiden.
- **ing. J.G. (Jan) Streefkerk**, hydroloog, oud-werknemer bij Staatsbosbeheer en projectleider en adviseur voor National Parks and Wildlife Services in Ierland.
- **prof. dr. K.V. (Karlè) Sýkora** (voorzitter), emeritus-hoogleraar Ecologische Inrichting en beheer van Infrastructuur aan de Universiteit Wageningen, leerstoelgroep Natuurbeheer en Plantenecologie.
- **dr. N.W. (Nico) Willemse**, kwartair geoloog/ archeoloog, specialisatie relatie landschapsdynamiek, natuurontwikkeling en archeologie. Teamleider 'bureau en beleid' bij RAAP Archeologisch Adviesbureau en werkzaam als senior-onderzoeker Fysische Geografie en Archeologie.

Integriteit

Voor de Beheer Advies Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Beheer Advies Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Beheer Advies Commissie op de website van GLK vermeld.

Balans per 31 december 2021

Na verwerking voorstel resultaatverdeling

	31 december 2021	31 december 2020
ACTIVA		
Materiële vaste activa	1.264.450	837.250
Vorderingen en overlopende activa	2.650.400	3.231.450
Effecten	30.604.150	26.597.550
Liquide middelen	5.313.250	3.123.400
	<u>38.567.800</u>	<u>32.952.400</u>
Totaal	<u>39.832.250</u>	<u>33.789.650</u>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
- reserves		
• continuïteitsreserve	11.326.650	9.624.600
• bestemmingsreserves	9.057.950	5.861.650
	<u>20.384.600</u>	<u>15.486.250</u>
- fondsen	10.332.050	10.062.850
	<u>30.716.650</u>	<u>25.549.100</u>
Voorzieningen	1.338.450	1.503.200
Langlopende schulden	-	780.000
Kortlopende schulden	7.777.150	5.957.350
	<u>39.832.250</u>	<u>33.789.650</u>
Totaal	<u>39.832.250</u>	<u>33.789.650</u>

Staat van baten en lasten over 2021

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
BATEN			
Baten van particulieren	3.584.300	1.601.050	2.782.300
Baten van bedrijven	72.200	71.050	61.100
Baten van loterijorganisaties	937.500	937.500	937.500
Baten van subsidies van overheden	6.430.850	9.330.350	7.008.500
Baten van andere organisaties zonder winststreven	232.300	296.500	138.950
Som van de geworven baten	11.257.150	12.236.450	10.928.350
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten	7.027.050	7.789.100	7.210.650
Overige baten	2.665.050	957.750	800.200
Som van de baten	20.949.250	20.983.300	18.939.200
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Behoud en beheer bezittingen	15.646.200	19.521.500	16.363.750
Voorlichting en educatie	898.250	982.750	836.100
	16.544.450	20.504.250	17.199.850
Wervingskosten	519.750	569.850	506.250
Kosten beheer en administratie	1.384.900	1.314.100	1.353.300
Som van de lasten	18.449.100	22.388.200	19.059.400
Saldo voor financiële baten en lasten	2.500.150	-1.404.900	-120.200
Saldo financiële baten en lasten	2.668.600	627.000	1.323.600
Saldo van baten en lasten	5.168.750	-777.900	1.203.400
Bestemming saldo van baten en lasten:			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	1.703.250	91.100	200.400
Bestemmingsreserves	3.196.300	-235.000	413.400
Bestemmingsfondsen	269.200	-634.000	589.600
	5.168.750	-777.900	1.203.400

-

Kasstroomoverzicht (opgesteld volgens de indirecte methode)

	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat boekjaar	5.168.750	1.203.400
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Ongerealiseerde koersverschillen effecten	-1.318.750	-888.700
Afschrijvingen/afwaarderingen	270.500	209.000
Resultaat verkoop materiële vaste activa	-112.600	-34.400
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie kortlopende vorderingen	-262.950	2.066.350
Mutatie kortlopende schulden	1.819.800	-2.017.650
Mutatie in het werkkapitaal	1.556.850	48.700
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	5.564.750	538.000
Mutatie in voorziening onderhoud kastelen	50.150	33.850
Mutatie in voorziening onderhoud gebouwen	-194.700	158.200
Mutatie in voorziening jubilea	1.400	5.550
Mutatie in voorziening TOP	-21.600	188.200
Mutatie in voorzieningen	-164.750	385.800
Kasstroom uit operationele activiteiten	5.400.000	923.800
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa	-585.100	-393.450
Opbrengsten uit verkoop materiële vaste activa	-	750
Mutatie eigen vermogen (Vrienden van Kastelen)	-1.200	-
Aan- en verkoop van effecten	-1.843.850	-286.800
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.430.150	-679.500
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen langlopende schulden	-35.000	-60.000
Vrijval langlopende schulden (Vrienden van Kastelen)	-745.000	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-780.000	-60.000
Netto kasstroom	2.189.850	184.300
Liquide middelen begin boekjaar	3.123.400	2.939.100
Liquide middelen einde boekjaar	5.313.250	3.123.400
Toename liquide middelen	2.189.850	184.300

Toelichting op de jaarrekening 2020

Algemeen

Doelstellingen

Stichting Het Geldersch Landschap

De doelstelling van Stichting Het Geldersch Landschap is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: De Stichting heeft ten doel onder meer het behoud van en de zorg voor alsmede voorlichting en educatie omtrent in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die, bedoeld in de Monumentenwet.

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen

De doelstelling van Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: De Stichting heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden alsmede voorlichting en educatie omtrent het bovenstaande.

Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

De doelstelling van Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: Het doel van de Stichting is in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan Stichting Het Geldersch Landschap. Begin 2007 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden waardoor de Stichting ook aan Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen in bijzondere gevallen materiële steun kan verlenen. De naam van de Stichting Steunfonds Het Geldersch Landschap is door de statutenwijziging gewijzigd in Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen. Om haar doel te bereiken verwerft de Stichting fondsen en voert zij beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen. Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen is opgericht d.d. 30 december 1982.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de gewijzigde Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende organisaties (RJ 650) en Titel 9, boek 2 BW.

Sinds 2004 zijn de stichtingen Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en de Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen samengevoegd tot een gezamenlijke werkorganisatie Geldersch Landschap en Kasteelen. In 2008 is daaraan toegevoegd de Stichting Vrienden van Kastelen. Er is sprake van een Raad van Toezichtmodel. Om deze reden is sprake van een gecombineerde jaarrekening. De stichtingen maken deel uit van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap. Op 30 juli 2021 is Stichting Vrienden van Kastelen overgedragen en per deze datum maakt de Stichting Vrienden van Kastelen geen deel meer uit van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap. De gecombineerde jaarrekening ligt ter inzage ten kantore van Stichting Het Geldersch Landschap.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Het boekjaar van de Stichting is gelijk aan het kalenderjaar. Alle bedragen in deze jaarrekening luiden in euro's.

Aanpassing vergelijkende cijfers

In 2021 is geconstateerd dat voor een project dat nog moet worden uitgevoerd, reeds ontvangen facturen voor materialen en werkzaamheden in 2018 als projectkosten zijn verantwoord. De uitvoering van het project heeft destijds echter niet plaatsgevonden. Naar verwachting wordt dit project uitgevoerd in 2022. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de in 2018 bestelde en al betaalde materialen en werkzaamheden. Om die reden classificeren de facturen vanuit 2018 als vooruitbetaalde (project)kosten. De onjuiste verwerking in 2018 is gecorrigeerd in de vergelijkende cijfers van 2020 met een verhogend effect op het vermogen van € 178.100.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa betreft activa benodigd voor de bedrijfsvoering. Aanschaffingen, die bedoeld zijn om de werkzaamheden van de Stichting duurzaam te dienen en die een bijdrage leveren aan het genereren van opbrengsten of het beperken van toekomstige kosten, worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs, onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen op basis van de economische en/of technische levensduur.

Verwervingen die in het kader van de doelstelling van de Stichting plaatsvinden en waarmee derhalve niet het duurzaam genereren van opbrengsten wordt beoogd worden niet gewaardeerd maar direct ten laste van de Staat van Baten en Lasten afgeboekt. Eventuele uit het beheer van deze verwervingen voortvloeiende opbrengsten hebben géén causale relatie met de redenen voor aanschaffing en zijn niet voldoende om de totale aan het beheer verbonden kosten te dekken. Voor deze verwervingen bestaat geen voornemen tot vervreemding en/of vervanging op korte of lange termijn. Hiermee vervalt de noodzaak tot afschrijving en is de opbrengstwaarde niet relevant voor de bepaling van het vermogen van de Stichting.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een eventueel noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid. De te verwachten maar nog niet ontvangen erfstellingen en legaten zijn vastgesteld aan de hand van berichtgevingen waaruit de omvang voldoende betrouwbaar kan worden geacht.

Effecten

Effecten worden aangewend voor de doelstelling en betreffen voor langere termijn aangehouden vastgelegde liquiditeiten. De effecten worden beschouwd als financiële instrumenten die behoren tot de handelsportefeuille. Ten behoeve van het vermogensbeheer wordt gebruik gemaakt van een vermogensbeheerder waarmee een all-in fee is overeengekomen. De all-in fee is inclusief transactiekosten en wordt via de Staat van Baten en Lasten verantwoord. Zowel obligaties als aandelen in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen beurswaarde (reële waarde). De gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten uit vastgelegde liquiditeiten, voor zover betrekking hebbend op ter beurze genoteerde effecten, worden ten gunste of ten laste van de Staat van Baten en Lasten verantwoord.

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op actuele waarde waarbij alle waardewijzigingen in de Staat van Baten en Lasten worden verantwoord, tenzij hedge accounting wordt toegepast ter afdekking van de variabiliteit van toekomstige kasstromen die effect hebben op de Staat van Baten en Lasten (kasstroomhedge). Kasstroomhedge accounting wordt echter niet toegepast door de stichting.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De stichting heeft geen derivaten.

Liquide middelen

De liquide middelen worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen in geval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

Bestemmingsreserves

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door de directie van de Stichting voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsreserves alsmede toevoegingen aan bestemmingsreserves worden via de resultaatverdeling verwerkt.

Bestemmingsfondsen

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door derden voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsfondsen alsmede toevoegingen aan bestemmingsfondsen worden via de resultaatverdeling verwerkt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden tegen nominale waarde berekend en worden opgenomen voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

Pensioenen

De pensioenregelingen van de Stichting kwalificeren als een toegezegde pensioenregeling (defined benefit plan). De pensioenen zijn ondergebracht bij de bedrijfstakpensioenfondsen ABP en BPL, waardoor geen inzicht bestaat in een eventueel tekort of overschot van de fondsen welke zijn toe te rekenen aan de Stichting. Pensioenen zijn derhalve verwerkt als een toegezegde bijdrage regeling (defined contribution plan). Volgens deze regeling worden de bijdragen aan de pensioenregeling op basis van toegezegde bijdragen als last in de Staat van Baten en Lasten opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd.

In december 2021 bedroeg de dekkingsgraad van ABP 110,2% en van BPL 105,6%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraden ligt voor beide pensioenfondsen hoger. Indien de beleidsdekkingsgraad lager blijft dan de vereiste dekkingsgraad worden door de pensioenfondsen herstelplannen opgesteld om binnen enkele jaren weer het vereiste niveau te bereiken. Indien de beleidsdekkingsgraad te lang onder het vereiste niveau blijft kan dit tot gevolg hebben dat de pensioenen (in de toekomst) noodzakelijkerwijs worden verlaagd. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

Langlopende en kortlopende schulden

De langlopende en kortlopende schulden worden gewaardeerd op nominale waarde.

BTW

De stichtingen voeren (deels) btw-belaste prestaties uit zoals belaste verhuringen van gebouwen, verkoop van artikelen, museale openstelling en bosproducten als hout. Voor deze prestaties moet BTW worden afgedragen. De stichtingen mogen de BTW op deze belaste prestaties (deels) in vooraftrek nemen.

Impact COVID-19 op jaarrekening

Sinds de uitbraak van Covid-19 in februari 2020 heeft GLK een groot aantal maatregelen genomen om de verspreiding van het virus tegen te gaan en de organisatie zo goed mogelijk operationeel te houden. Gedurende 2020 en 2021 heeft GLK een impact analyse Covid-19 uitgevoerd. Uit de analyse blijkt dat GLK de uitbraak en de gevolgen daarvan tot op heden goed heeft doorstaan. De continuïteit en liquiditeit van de organisatie is geen moment in gevaar geweest. Het werk is zo goed als mogelijk doorgegaan. Projecten zijn/worden als uitgestelde ambitie weer ter hand genomen. Financieel doen zich geen problemen voor. GLK heeft geen aanspraak gedaan op overheidssteun vanuit NOW of TVL regelingen. Het draagvlak voor het werk is onverminderd groot. Bij een aantal (horeca)bedrijven is uitstel van betaling van huren gegeven voor een periode van 2 jaar. Mogelijk zijn deze vorderingen niet inbaar. De verwachting is dat de activiteiten gekoppeld aan het publiek in 2022 weer volledig opgepakt kunnen gaan worden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De bepaling van het resultaat hangt daarnaast ten nauwste samen met de waardering van activa en passiva.

Daarbij worden de volgende specifieke grondslagen voor de Staat van Baten en Lasten in aanmerking genomen:

- Onder baten van subsidies van overheden worden bijdragen verstaan die zijn verstrekt ter aanwending binnen de doelstelling van de Stichting. De baten worden verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarde. Indien niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan, kan er sprake zijn van een terugbetalingsverplichting.
- Onder baten uit bezitsbeheer worden baten verstaan die gezien hun aard een rechtstreekse relatie hebben met opbrengsten die voortvloeien uit het op een bepaalde wijze beheren van bezittingen van de Stichting.
- Onder giften worden van derden verkregen middelen verstaan welke door de Stichting om niet zijn verkregen en die een incidenteel karakter hebben. Indien aanwending van de verkregen middelen gebonden is aan nadere voorwaarden, wordt in de balans een bestemmingsfonds opgenomen ter hoogte van het uit deze voorwaarden voortvloeiende bedrag.
- Baten uit erfstellingen en legaten worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Erfstellingen en legaten met een bijzondere bestemming worden door middel van de resultaatbestemming verantwoord onder de bestemmingsfondsen.
- Baten uit loterijorganisaties worden verantwoord in het boekjaar waarin sprake is van een onvoorwaardelijke vordering en de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Toerekening van de kosten

Alle kosten met betrekking tot ons bezit: verwervingen, projectkosten (met uitzondering van de projectkosten die betrekking hebben op voorlichting en educatie en fondsenwerving), lasten bezitsbeheer, bijdragen externe organisaties (met uitzondering van de bijdrage aan de LandschappenNL) en externe kosten worden toegerekend aan behoud en beheer bezittingen. Dit geldt ook voor de kosten voor de planning, uitvoering en evaluatie van het bezit.

Externe communicatie, folders en wandelkaarten, evenementen, educatief excursieprogramma, website, jaarverslag en overige communicatiekosten worden evenredig verantwoord onder voorlichting en educatie en eigen fondsenwerving. Kosten binding donateurs en bedrijfsrelaties vallen voor 75% onder voorlichting en educatie en voor 25% onder eigen fondsenwerving. Werving donateurs en bedrijfsrelaties vallen in zijn geheel onder de eigen fondsenwerving.

Onder de kosten beheer en administratie valt: huisvestingskosten kantoor, 60% van de bijdrage aan de LandschappenNL (40% acties derden), kantoorkosten (58% van de automatiseringskosten wordt verantwoord onder behoud en beheer bezittingen / 42% van de porti- en telefoonkosten wordt verantwoord onder behoud en beheer bezittingen en 5% onder voorlichting en educatie) en algemene kosten (accountantskosten en juridische kosten die betrekking hebben op ons bezit worden verantwoord onder behoud en beheer bezittingen).

Bij de personeelskosten is voor iedere medewerker een toerekening gemaakt op basis van de werkzaamheden. In het algemeen geldt dat alle terreinmedewerkers, bouwkundige medewerkers, rentmeester, medewerkers afdeling Landschap en Kastelen onder behoud en beheer zijn verantwoord. Medewerkers afdeling Communicatie worden voor 75% toegerekend aan voorlichting en educatie en voor 25% aan eigen fondsenwerving. De medewerkers van de afdeling Bedrijfsvoering, Personeel & Organisatie, Financiën & Controlling zijn onder de kosten beheer en administratie verantwoord. Gezien de aard van de werkzaamheden vallen een aantal medewerkers percentueel onder meerdere categorieën.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. De ontvangen en betaalde dividenden en interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

ACTIVA

Materiële vaste activa

	31 december 2021	31 december 2020
Machines en installaties	481.300	177.700
Andere vaste bedrijfsmiddelen	783.150	659.550
	1.264.450	837.250

Machines en installaties

	2021	2020
Boekwaarde per 1 januari	177.700	227.800
Investerings	421.750	45.850
Afschrijvingen	-118.150	-95.950
	481.300	177.700

De machines en installaties bestaan uit tractoren en overig materieel terreinbeheer. Alle materialen en werktuigen worden gebruikt en onderhouden conform de eisen en voorschriften van het milieu-keur.

Andere vaste bedrijfsmiddelen

	2021	2020
Boekwaarde per 1 januari	659.550	391.350
Investerings	275.950	382.000
Afschrijvingen	-152.350	-113.050
Desinvestering	-	-750
Boekwaarde per 31 december	783.150	659.550

De andere vaste bedrijfsmiddelen bestaan uit bedrijfsauto's en kantoorinventaris.
De gehanteerde afschrijvingstermijnen op basis van de aanschafwaarden luiden als volgt:

* Verbindingen	15 jaar
* Tractoren, machines en installaties, bouwkundige werktuigen, pinautomaten	5 jaar
* Dienstvoertuigen	7 jaar
* Elektrische dienstvoertuigen	8 jaar

De gebouwen die Stichting Het Geldersch Landschap bezit zijn verzekerd voor een herbouwwaarde van € 200.378.193; de gebouwen van Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen zijn verzekerd voor een herbouwwaarde van € 196.906.864. De herbouwwaarde is opnieuw geïntervalleerd en bepaald per april 2021. De actuele waarde van het onroerend goed van de stichtingen is gezien de beperkingen van de mogelijkheid tot vervreemding niet relevant (zie de grondslagen voor de waardering van activa en passiva op pagina 25).

De inventarissen (GL) zijn verzekerd voor een taxatiewaarde van € 1.769.410; inventarissen GK zijn verzekerd voor een bedrag van € 191.460.

De machines en installaties (GL) zijn verzekerd voor een waarde van € 2.439.027.

De museale collectie (GK) is conform taxatie verzekerd voor een bedrag van € 12.076.327.

Ook deze worden niet geactiveerd (zie pagina 25).

Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2021	31 december 2020
Debiteuren	670.900	628.350
Externe (project)financiering	279.850	511.500
Omzetbelasting	292.500	175.150
Overige vorderingen	1.407.150	1.916.450
	<u>2.650.400</u>	<u>3.231.450</u>

Alle onder vlottende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Debiteuren

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Debiteuren	989.000	927.550
Af: Voorziening voor oninbaarheid (gebaseerd op een individuele beoordeling)	-318.100	-299.200
	<u>670.900</u>	<u>628.350</u>

Externe (project)financiering

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Provincie Gelderland	167.850	261.050
Prins Bernhard Cultuurfonds	27.500	32.500
Gemeente Ede	29.900	90.750
Overig	54.600	127.200
	<u>279.850</u>	<u>511.500</u>

Omzetbelasting

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Kwartaalaangiftes omzetbelasting	291.300	190.700
Suppletie omzetbelasting 2021	1.200	-
Suppletie omzetbelasting 2020	-	-15.550
	<u>292.500</u>	<u>175.150</u>

Overige vorderingen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Projectbestedingen	224.600	231.400
Te ontvangen rente obligaties	63.750	73.250
Te ontvangen giften en nalatenschappen	303.750	639.650
Te ontvangen onderhoudssubsidies	285.050	315.650
Nog te factureren huren en pachten	117.100	168.800
Te ontvangen opbrengst vakantiewoningen	79.700	80.350
Te ontvangen museumjaarkaart	9.500	19.550
Nog door te berekenen energie- en waterschapslasten	46.900	66.600
Vooruitbetaalde (project)kosten	227.050	235.700
Overige	<u>49.750</u>	<u>85.500</u>
Stand per 31 december	1.407.150	1.916.450

Effecten

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Aandelen		
-ter beurse genoteerd	12.526.950	10.660.500
-overige	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>
	12.726.950	10.860.500
Obligaties		
-obligatiefondsen	10.712.400	7.760.050
-overige	<u>7.164.800</u>	<u>7.977.000</u>
	17.877.200	15.737.050
	<u>30.604.150</u>	<u>26.597.550</u>

Het beheer van de beleggingsportefeuille is uitbesteed aan een vermogensbeheerder. Primair doel is het waarborgen van de continuïteit van de stichting op middellange en lange termijn. Als secundaire doelstelling is bepaald dat het vermogen in reële termen in stand dient te worden gehouden. Het beleggingsbeleid is uitgedrukt in het risicoprofiel. Het risicoprofiel is defensief. De stichting belegt de portefeuille op duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze.

Aandelen

De verkrijgingprijs van de aandelen per 31-12-2021 bedraagt € 8.246.950.

De waarde van de ter beurse genoteerde aandelen per 31-12-2021 bedraagt € 12.526.950.

De marktwaarde van de overige aandelen per 31-12-2021 bedraagt € 200.000.

Obligaties

De verkrijgingprijs van de obligatiefondsen per 31-12-2021 bedraagt € 10.581.100.

De beurswaarde van de obligatiefondsen per 31-12-2021 bedraagt € 10.712.400.

De obligatiefondsen hebben geen nominale waarde.

De overige obligaties hebben een looptijd van 1-7 jaar.

De verkrijgingprijs van de overige obligaties per 31-12-2021 bedraagt € 7.349.400.

De beurswaarde van de overige obligaties per 31-12-2021 bedraagt € 7.164.800.

De nominale waarde van de overige obligaties per 31-12-2021 bedraagt € 6.791.600

Liquide middelen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Kas	24.900	17.500
Bank	5.288.350	3.105.900
	5.313.250	3.123.400

Dit betreft kas- en banksaldi welke alle ter vrije beschikking van de Stichting staan.

PASSIVA

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

	2021	2020
Stand per 1 januari	9.624.600	9.424.200
Mutatie a.g.v. overdracht Vrienden van Kastelen	-1.200	-
Mutatie boekjaar	1.703.250	200.400
Stand per 31 december	11.326.650	9.624.600

De continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan wij de personeelskosten, huisvestingskosten, wervingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingen. De reserve mag conform bovengenoemde richtlijn maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn (€ 12 miljoen).

Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is eind 2015 geactualiseerd voor de periode 2016-2025. Hiermee voldoet de Stichting aan de eisen van Goede Doelen Nederland.

Bestemmingsreserves

	31 december 2021	31 december 2020
Reserve pachtafkoop	142.150	142.150
Reserve NPL-projectgelden	2.258.550	1.835.750
Reserve Steunfondsprojecten	1.492.400	1.016.950
Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen	4.630.450	2.482.750
Bestemmingsreserve (grond)aankopen	460.000	300.000
Reserve collectie	74.400	84.050
Stand per 31 december	9.057.950	5.861.650

Bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves zijn door het bestuur specifiek benoemd en gemaximaliseerd.

Reserve pachtafkoop

	31 december 2021	31 december 2020
Stand per 31 december	142.150	142.150

De reserve pachtafkoop is bestemd voor de financiering van afkoop van lopende pachtcontracten en verwerving van grondgebonden productierechten. Afkoop van pachtcontracten kan plaatsvinden in die gevallen waarin beëindiging van de pacht uit landschappelijke of landbouwstructureel oogpunt wenselijk is. Besloten is de reserve niet te muteren in 2021, daar hiervoor geen noodzaak wordt voorzien in de komende vijf jaren.

Reserve NPL-projectgelden

	2021	2020
Stand per 1 januari	1.835.750	1.605.000
Onttrekking boekjaar	937.500	-706.750
Toevoeging boekjaar	-514.700	937.500
Stand per 31 december	2.258.550	1.835.750

De besteding van NPL-gelden verloopt conform de afspraken met de NPL. Ieder jaar opnieuw wordt vrijwel de gehele donatie aan projecten uitgegeven of er worden verplichtingen aangegaan. De reserve is voldoende om aan deze verplichtingen te voldoen.

Voor een overzicht van de gedane, de verplichte en voorgenomen bestedingen wordt verwezen naar bijlage 2.

Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten

	2021	2020
Stand per 1 januari	1.016.950	837.950
Toevoeging boekjaar	475.450	179.000
Stand per 31 december	1.492.400	1.016.950

Betreft een bestemmingsreserve voor goedgekeurde Steunfondsprojecten.

Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen

	2021	2020
Stand per 1 januari	2.482.750	2.482.750
Toevoeging boekjaar	2.147.700	-
Stand per 31 december	4.630.450	2.482.750

De "Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen" is gevormd ten behoeve van de financiering van het eigen aandeel van grote onderhoudsprojecten (restauraties) en eenmalige grote onderhoudsachterstanden.

Bestemmingsreserve (grond)aankopen

	2021	2020
Stand per 1 januari	300.000	300.000
Toevoeging boekjaar	160.000	-
Stand per 31 december	460.000	300.000

Betreft een bestemmingsreserve ten behoeve van de aankoop van grond, eigen bijdrage bij grondtransacties vanuit overheden, inrichting van gronden en strategische aankopen van landgoederen.

Reserve collectie

	2021	2020
Stand per 1 januari	84.050	80.400
Toevoeging boekjaar	6.200	6.950
Onttrekking boekjaar	-15.850	-3.300
Stand per 31 december	74.400	84.050

De bestemmingsreserve is gevormd uit de opbrengst van ontvangen objecten uit nalatenschappen en schenkingen die niet binnen het collectiebeleid van de Stichting passen. Vanuit deze reserve wordt collectie verworven of gerestaureerd.

Fondsen

Bestemmingsfondsen

	31 december 2021	31 december 2020
Hoekelum-van Wassenauer	899.650	811.000
Tenkink Antink	968.200	890.350
Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek	9.000	9.000
PWH-fonds	48.300	48.300
Van der Ploeg Natuur en Landschapsfonds	5.000	5.000
De Witt-Huberts Vollmerstichting	488.300	448.350
Fonds de Ehze	1.012.200	946.050
Fonds Wilbrinkbos	58.650	58.650
Aankoop natuurterreinen	310.900	310.900
Fonds Cannenburger bos	25.000	25.000
Fonds historische huizen inclusief parken	20.000	20.000
Natuurterreinen en historische huizen Veluwe	152.000	152.000
Van Bruggen Drabbe Fonds	3.871.750	3.921.100
Terrassentuin Landgoed Warnsborn	48.150	48.150
Instandhouding bijzondere planten en dieren	185.000	185.000
Liesje-Jesse-Osborn fonds	156.850	156.850
Spieringfonds	1.792.650	1.792.650
Fonds kasteel Cannenburch	144.650	144.650
Kasteel Rosendael	89.850	89.850
Biodiversiteit GLD Fonds	25.950	-
Van Geffen natuur en landschapsfonds	20.000	-
Stand per 31 december	10.332.050	10.062.850

Hoekelum- van Wassenauer

	2021	2020
Stand 1 januari		
Kapitaal	226.900	226.900
Trekkingsrechten	584.100	567.750
	811.000	794.650
Toevoeging boekjaar (rendement beleggingen)	88.650	47.000
Onttrekking boekjaar	-	-30.650
Stand 31 december	899.650	811.000

De Stichting beheert het "Hoekelum - Van Wassenauer Fonds". Bij notariële akte van 6 oktober 1988 is door J.C. Baronesse van Wassenauer een bedrag van € 226.890 beschikbaar gesteld aan de Stichting met de verplichting voor de Stichting om het Landgoed Hoekelum in stand te houden. Voor zover mogelijk zal de gemelde hoofdsom in stand dienen te blijven en zullen eventuele uitgaven slechts en alleen uit de revenuen worden betaald. Deze revenuen worden jaarlijks toegevoegd.

Tenkink Antink

	2021	2020
Stand 1 januari		
Kapitaal	563.150	563.150
Trekkingsrechten voor projecten	327.200	287.550
Stand per 1 januari	890.350	850.700
Toevoeging boekjaar (rendement beleggingen)	77.850	39.650
Stand 31 december	968.200	890.350

Met betrekking tot dit bestemmingsfonds, dat is ontstaan krachtens testament d.d. 1985 van de heer J.C. Tenkink, geldt dat het fonds de naam Tenkink Antink moet blijven dragen, dat het kapitaal in stand moet worden gehouden en dat het doel is, vanuit de revenuen bij te dragen, aan het behoud van en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de Gelderse Achterhoek, met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet.

De toevoeging boekjaar (rendement beleggingen) wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen (incl. koersverschillen) ten opzichte van het totale gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar. De reeds gevormde trekkingsrechten ad € 405.050 zijn beschikbaar voor genoemde projecten.

Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek

	2021	2020
Stand 1 januari	9.000	9.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	9.000	9.000

In het testament van wijlen mevrouw M.E. Luber-Scholte is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend voor het beheer en de instandhouding van de bezittingen van de Stichting Het Geldersch Landschap voor zover gelegen op de Veluwe en in de Achterhoek.

PWH-fonds

	2021	2020
Stand 1 januari	48.300	48.300
Toevoeging boekjaar	900.000	-
Onttrekking boekjaar	-900.000	-
Stand 31 december	48.300	48.300

Betreft een fonds op naam, gevormd uit ontvangen schenkingen, ten behoeve van de financiering van bos- en natuurterreinen gelegen in de Midden- en/of Zuid Veluwe, die dienen te worden opengesteld voor het publiek en waarvan de eventueel aanwezige bebouwing met een financieel positief resultaat zal worden geëxploiteerd. De onttrekking betreft bijdragen in de verwerving van Landgoed de Zwaluwenberg en Landgoed de Hemelse Berg/Pietersberg.

Van der Ploeg Natuur en Landschapsfonds

	2021	2020
Stand per 1 januari	5.000	5.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	5.000	5.000

In het testament van wijlen de heer Van der Ploeg is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend voor het stimuleren van projecten welke gericht zijn op behoud en versterking van natuur en landschap, alsmede al hetgeen daarmee naar het oordeel van de stichting verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.

De Witt-Huberts Vollmerstichting

	2021	2020
Stand 1 januari		
Kapitaal	308.350	308.350
Trekkingsrechten voor projecten	140.000	120.150
	448.350	428.500
Toevoeging boekjaar (rendement beleggingen)	39.950	19.850
Stand 31 december	488.300	448.350

Met ingang van 1 januari 1999 beheert de Stichting het vermogen van de per die datum opgeheven. De Witt Huberts-Vollmer Stichting. Een bedrag van € 308.350 is beschikbaar gesteld aan de Stichting. Aanwending zal plaatsvinden conform de doelstellingen van de voormalige De Witt Huberts-Vollmer Stichting "Het doel van de Stichting is om hetgeen van de jaarlijkse netto-revenuen van haar kapitaal overblijft ter beschikking te stellen aan Stichting Het Geldersch Landschap te Arnhem, ter bevordering van het doel van die stichting. De toevoeging boekjaar rendement beleggingen wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen ten opzichte van het totaal gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar.

Fonds de Ehze

	2021	2020
Stand per 1 januari	946.050	922.000
Toevoeging boekjaar (rendement beleggingen)	110.400	53.250
Onttrekking boekjaar	-44.250	-29.200
Stand per 31 december	1.012.200	946.050

Op 1-1-2015 is het vermogen van Stichting Fonds de Ehze overgedragen aan de stichting. Het doel van het Fonds is de instandhouding van de gebouwen en het terrein van landgoed "De Ehze", met behoud van het karakter van de buitenplaats en het onderhouden van de graven. Hierbij voldoet het Fonds aan de idealen van de oprichtster, mevrouw Trijntje Teatsche Vellinga. De onttrekking betreft het onderhoud aan landgoed "De Ehze" (gebouwen en terrein).

Fonds Wilbrinkbos

	2021	2020
Stand per 1 januari	58.650	58.650
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	58.650	58.650

In het testament van wijlen mevrouw Oudshoorn is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend voor onderhoud, natuurherstel danwel uitbreiding van het Wilbrinkbos te Voorthuizen.

Aankoop natuurterreinen

	2021	2020
Stand per 1 januari	310.900	310.900
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	310.900	310.900

Bestemmingsfonds "Aankoop natuurterreinen" is gevormd uit de nalatenschap Rietman en de terugverkoop van bosket de Wildenborch. In het testament van wijlen de heer Rietman is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen uitsluitend dienen te worden aangewend voor de aankoop van natuurterreinen.

In 2017 is het bosket de Wildenborch voor een bedrag van € 190.000 terugverkocht aan de eigenaren van landgoed De Wildenborch. Het bosket is destijds aangekocht met subsidie van de Provincie Gelderland. Met de Provincie Gelderland is overeengekomen dat de verkoopopbrengst ingezet wordt om andere natuurobjecten in Gelderland veilig te stellen.

Fonds Cannenburger bos

	2021	2020
Stand per 1 januari	25.000	25.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	25.000	25.000

In het testament van wijlen de heer Hansink is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend aan het Cannenburger bos bij kasteel Cannenburch te Vaassen.

Fonds historische huizen inclusief parken

	2021	2020
Stand per 1 januari	20.000	20.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	20.000	20.000

In het testament van wijlen de heer Verwer is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend voor de instandhouding van historische huizen en bijbehorende parken en tuinen.

Natuurterreinen en historische huizen Veluwe

	2021	2020
Stand per 1 januari	152.000	167.000
Correctie boekjaar	-	-15.000
Stand per 31 december	152.000	152.000

In het testament van wijlen mevrouw Muller is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen uitsluitend dienen te worden aangewend voor aankoop, onderhoud en instandhouding van natuurterreinen en/of historische huizen, indien en voor zover mogelijk op de Veluwe.

In de nalatenschap was een vordering op een vennootschap opgenomen. Deze vordering is gecorrigeerd aangezien de vennootschap zal worden ontbonden en er geen sprake is van een positief saldo.

Van Bruggen Drabbe Fonds

	2021	2020
Stand per 1 januari	3.921.100	3.923.400
Onttrekking boekjaar	-49.350	-2.300
Stand per 31 december	3.871.750	3.921.100

In het testament van de heren van Bruggen en Drabbe is opgenomen dat de erfenis moet worden bestemd voor de financiering van het onderhoud, een restauratie of renovatie van het kasteel Wijenburg met de daarbij behorende grond. In het boekjaar zijn onderhoudskosten aan het kasteel onttrokken aan het bestemmingsfonds.

Terrassentuin Landgoed Warnsborn

	2021	2020
Stand per 1 januari	48.150	48.150
Mutatie boekjaar	-	-
Stand per 31 december	48.150	48.150

In het testament van wijlen mevrouw Fleurbaaij is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend voor de terrassentuin van Landgoed Warnsborn.

Instandhouding bijzondere planten en dieren

	2021	2020
Stand 1 januari	185.000	185.000
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	185.000	185.000

In het testament van wijlen mevrouw drs. D. van Gilst is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend ten behoeve van de instandhouding en het beheer van bijzondere, al dan niet beschermde, planten en dieren.

Liesje-Jesse-Osborn fonds

	2021	2020
Stand 1 januari	156.850	125.000
Toevoeging boekjaar	-	31.850
Stand 31 december	156.850	156.850

In het testament van wijlen mevrouw L.J. Osborn is uitdrukkelijk vermeld dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend ten behoeve van het behoud en onderhoud van de oude bomen bij Huis Zypendaal, de aanschaf van oud chinees porcelein ten behoeve van Kasteel Rosendaal en/of Huis Zypendaal, het plaatsen van een moderne, passende, sculptuur bij de ingang van een van de bezittingen. De toevoeging in 2020 betreft een slotuitkering van de nalatenschap.

Spieringfonds

	2021	2020
Stand per 1 januari	1.792.650	1.320.100
Toevoeging boekjaar	-	675.000
Onttrekking boekjaar	-	-202.450
Stand per 31 december	1.792.650	1.792.650

Het Spieringfonds werd opgericht bij testament, gemaakt door mevrouw Spiering, welk testament van kracht werd door haar overlijden op 5 maart 1969. Het bestuur heeft in 2019 besloten om de stichting te ontbinden. Het liquiditeitssaldo is verdeeld onder de drie beneficiënten, waaronder de stichting. Het vermogen dient te worden aangewend voor aankoop van historische landgoederen, cultuur- en bosgronden, alsmede herstel van landgoedkernen en buitenplaatsen.

Fonds kasteel Cannenburch

	2021	2020
Stand per 1 januari	144.650	142.050
Toevoeging boekjaar	-	2.600
Stand per 31 december	144.650	144.650

In het testament van wijlen de heer Ridderhof is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen uitsluitend dienen te worden aangewend voor onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan kasteel de Cannenburch die niet door enige subsidie worden gedekt. In het boekjaar is het restant van de nalatenschap ontvangen.

Kasteel Rosendael

	2021	2020
Stand 1 januari	89.850	89.850
Mutatie boekjaar	-	-
Stand 31 december	89.850	89.850

In het testament van wijlen mevrouw J.W. Benschop-van Delden is uitdrukkelijk bepaald dat de verkregen middelen dienen te worden aangewend ten behoeve van kasteel Rosendael.

Biodiversiteit GLD Fonds

	2021	2020
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	40.000	-
Onttrekking boekjaar	-14.050	-
Stand per 31 december	25.950	-

Betreft een fonds op naam, gevormd uit periodieke schenkingen gedurende een tijdvak van vijf jaar (2020-2024). Het fonds heeft ten doel: het stimuleren van de diversiteit van flora en fauna en het behoud van karakteristieke landschapselementen in de Achterhoek en op de Veluwe. De onttrekking betreft landschapsheestel Biljoen door middel van aanplant solitaire bomen en de revitalisatie van het eiland op park Rosendael.

Van Geffen natuur en landschapsfonds

	2021	2020
Stand per 1 januari	-	-
Toevoeging boekjaar	20.000	-
Stand per 31 december	20.000	-

Betreft een fonds op naam, gevormd uit periodieke schenkingen gedurende een tijdvak van vijf jaar (2021-2025). Het fonds heeft ten doel: aankoop, behoud en ontwikkeling van natuur, bos en landschap op de Veluwe.

Vermogensoverzicht

De aansluiting tussen de reserves en fondsen volgens de balans van de verslaggevende eenheid en de afzonderlijke stichtingen is als volgt:

Totaal van reserves en fondsen van de verslaggevende eenheid	30.716.650
Totaal van reserves en fondsen van de afzonderlijke stichtingen:	
Stichting Het Geldersch Landschap	9.983.000
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	6.768.500
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen	13.787.050
	30.538.550

Voorzieningen

	31 december 2021	31 december 2020
Voorziening onderhoud kastelen	459.450	409.300
Voorziening onderhoud gebouwen	342.950	537.650
Voorziening jubilea	48.300	46.900
Voorziening TOP (Terrein Onderhouds Plan)	487.750	509.350
Stand per 31 december	1.338.450	1.503.200

Voorziening onderhoud kastelen

	2021	2020
Stand per 1 januari	409.300	375.450
Toevoeging boekjaar	600.000	600.000
Onttrekking boekjaar	-549.850	-566.150
Stand per 31 december	459.450	409.300

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud gebouwen, gebaseerd op het systeem Programmatisch Onderhoud Gebouwen. In dit systeem is over 10 jaar een indexering opgenomen hetgeen onder meer betekent dat in de eerdere jaren een bedrag in de voorziening dient te blijven ten behoeve van reeds voorziene prijsstijgingen.

Voorziening onderhoud gebouwen

	2021	2020
Stand per 1 januari	537.650	379.450
Toevoeging boekjaar	1.100.000	1.100.000
Onttrekking boekjaar	-1.294.700	-941.800
Stand per 31 december	342.950	537.650

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud gebouwen, gebaseerd op het systeem Programmatisch Onderhoud Gebouwen. In dit systeem is over 10 jaar een indexering opgenomen hetgeen onder meer betekent dat in de eerdere jaren een bedrag in de voorziening dient te blijven ten behoeve van reeds voorziene prijsstijgingen.

Voorziening jubilea

	2021	2020
Stand per 1 januari	46.900	41.350
Mutatie boekjaar	1.400	5.550
Stand per 31 december	48.300	46.900

Voorziening TOP (Terrein Onderhouds Plan)

	2021	2020
Stand per 1 januari	509.350	321.150
Toevoeging boekjaar	1.700.000	1.700.000
Onttrekking boekjaar	-1.721.600	-1.511.800
Stand per 31 december	487.750	509.350

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud terreinen. De voorziening TOP is gebaseerd op de meerjarenbegroting beheer terreinen (incl. recreatie) en is berekend vanuit de huidige SNL-beschikking.

Langlopende schulden

	2021	2020
Stand per 1 januari	840.000	900.000
Aflossing boekjaar	-35.000	-60.000
	805.000	840.000
Vrijval i.v.m. overdracht Stichting Vrienden van Kastelen	-805.000	
Verantwoording onder de kortlopende schulden	-	-60.000
Herziene stand per 31 december	-	780.000

Betreft een meerjarenverplichting uit hoofde van de verkrijging van landgoed Gnadenthal (Stichting Vrienden van Kastelen). Op 30 juli 2021 is deze Stichting overgedragen aan een externe partij.

Kortlopende schulden

Alle onder kortlopende schulden opgenomen bedragen hebben een looptijd korter dan één jaar.

	31 december 2021	31 december 2020
Vooruitontvangen bedragen	541.850	761.550
Schulden aan leveranciers	2.064.150	2.095.300
Belastingen en premies sociale verzekeringen	491.850	481.750
Overige schulden	297.900	490.700
Overlopende passiva	4.381.400	2.128.050
Stand per 31 december	7.777.150	5.957.350

Vooruitontvangen bedragen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Ontvangen voorschotten houtcontracten	140.550	68.150
Vooruitontvangen begunstigersbijdragen	11.200	261.550
Vooruitontvangen huren en pachten	390.100	431.850
	541.850	761.550

Onder de post vooruitontvangen huren en pachten zit per balansdatum een vooruitontvangen huurbedrag van € 262.500 waarvan € 247.500 een langdurig karakter heeft. Het bedrag valt in 17½ jaar vrij.

Schulden aan leveranciers

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Stand per 31 december	2.064.150	2.095.300

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Loonheffing	247.050	249.750
Premies sociale verzekeringen en pensioenen	244.800	232.000
	491.850	481.750

Overige schulden

	31 december 2021	31 december 2020
Exploitatie vakantiewoningen	57.600	40.750
Accountants- en administratiekosten	28.300	28.600
Personeelskosten	23.750	9.250
Kantoorkosten	7.300	12.200
Kosten terreinbeheer	10.550	27.600
Bankkosten	29.600	28.050
Ontvangen waarborgsommen	49.650	42.700
Energiekosten	16.100	38.650
Projectkosten	11.950	171.000
Uitgelote obligaties	8.200	8.200
Kortlopende deel langlopende schulden	-	60.000
Overige	54.900	23.700
	297.900	490.700

Overlopende passiva

Deze post is als volgt te specificeren:

	31 december 2021	31 december 2020
Vooruitontvangen projectbijdragen	3.207.450	1.026.150
Vakantietoeslag en vakantiedagen	722.150	637.750
Vooruitgefactureerde huren en pachten	451.800	464.150
	4.381.400	2.128.050

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Rechten uit hoofde van meerjarige subsidietoekenningen

- Contract Natuur en Landschap (SNL): voor de periode 2020-2025 is een nieuwe overeenkomst afgesloten. Voor 2022 is een bedrag toegezegd van € 2.665.300.
- Nationale Postcode Loterij (NPL): voor de periode 2021-2025 is een nieuwe overeenkomst afgesloten tussen "LandschappenNL", een samenwerkingsverband van de 12 provinciale landschappen en de NPL. De uitkering over 2021 ad € 937.500 is ontvangen in 2022.
- Provinciale ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen: jaarlijks ontvangt de Stichting een ondersteuningsbijdrage. Voor 2022 is een bedrag toegezegd van € 1.095.262.
- DAEB/DAB: voor de periode 2015-2024 is een bijdrage toegezegd van de Provincie Gelderland. In een periode van 10 jaar wordt deze periode afgebouwd. Voor 2022 is een bedrag van € 710.000 toegezegd.
- SIM: voor SIM rood en groen is sprake van meerdere 6-jarige beschikkingen die in aanvangstijd verschillen (2018-2022). Voor 2022 is een bedrag toegezegd van € 1.223.075.
- Overige ondersteuningsbijdragen projecten: de stichtingen heeft diverse toezeggingen ontvangen voor nog uit te voeren projecten.
- De meeste subsidies zijn nog niet vastgesteld. Vaststelling vindt plaats op basis van de jaarrekening of nog in te dienen verantwoording. De looptijd van SIM-subsidies betreft 6 jaar. Vaststelling vindt plaats na indiening van de verantwoording na het einde van de looptijd en over de gehele periode.

Voorwaardelijke verplichtingen

- De Stichting bezit gebouwen en terreinen waarvan de verwerving is geschied met behulp van subsidies. Bij eventuele vervreemding dient de subsidie te worden terugbetaald.
- De Stichting heeft een erfpachtovereenkomst met de gemeente Apeldoorn voor het gebied "De Loenermark" en het "Orderbos" tot 29 december 2048. De Stichting is vanaf 1 januari 2023 aan de gemeente een canon verschuldigd. In het geval de exploitatie negatief uitkomt, zal er geen canon verschuldigd zijn. Elk jaar, voor het eerst in 2022, wordt een exploitatieoverzicht aan de gemeente Apeldoorn beschikbaar gesteld.
- De Stichting heeft een erfpachtovereenkomst met de gemeente Scherpenzeel voor Huis Scherpenzeel van € 26.810 per jaar. Dit bedrag dient gedurende 14 jaren in gelijke termijnen te worden betaald (tot en met 2035). De bedragen worden ieder jaar geïndexeerd.

Meerjarige financiële verplichtingen

De Stichting is leaseverplichtingen aangegaan inzake lease-auto's voor een bedrag van € 158.650 welke binnen 4 jaar zullen vervallen. Van de totale leaseverplichting zal binnen 1 jaar € 68.450 komen te vervallen.

Andere verplichtingen

Het bezit van de Stichting is ten dele uitgegeven in erfpacht. Op grond van wettelijke en/of contractuele bepalingen kan de Stichting bij afloop van het erfpachtcontract verplicht worden de op deze gronden aanwezige opstallen over te nemen tegen de dan geldende waarde in het economisch verkeer. Uit hoofde van haar doelstelling heeft de Stichting de verplichting haar bezittingen duurzaam in stand te houden. De duur van deze verplichting, alsmede de hieraan verbonden financiële consequenties, zijn onbeperkt. Met deze verplichtingen is in de balans slechts rekening gehouden voor zover deze kwantificeerbaar zijn en op grond van de geldende regels voor jaarverslaggeving zijn toe te rekenen aan het boekjaar en/of voorgaande boekjaren.

Klacht bij de EC

Naar aanleiding van een klacht ingediend door enkele particuliere grondbezitters (waaronder Nationaal Park de Hoge Veluwe) over de PNB-regeling, welke klacht volgens de Europese Commissie later zou zijn 'opgevolgd' door de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters ('VGG'), oordeelde de Europese Commissie in een besluit d.d. 2 september 2015, dat de Staat de subsidieregeling weliswaar onterecht niet van tevoren heeft aangemeld bij de Commissie, maar keurde zij de regeling achteraf alsnog goed. Zowel de VGG als de terreinbeherende organisaties (TBO's) hebben – op verschillende gronden - tegen dit besluit van de Europese Commissie beroep ingesteld. De VGG heeft beroep ingesteld, omdat zij van mening is dat de formele onderzoeksprocedure had moeten worden geopend. Wij hebben mede beroep aangetekend, omdat de TBO's onder andere - in tegenstelling tot de Europese Commissie - van mening zijn dat natuurbeschermingsorganisaties als Stichting Het Geldersch Landschap niet kwalificeren als 'onderneming', en aldus geen sprake is van staatssteun. Voorts is er naar het inzicht van de TBO's evenmin sprake geweest van een 'economisch voordeel', althans niet in de mate die de Europese Commissie lijkt aan te nemen en heeft de PNB-regeling niet geleid tot een misleiding van de mededinging en/of een beïnvloeding van het interstatelijk handelsverkeer, omdat het alleen gaat over Nederlands natuurbeheer.

Gevolgen/genomen maatregelen – In september 2020 is er een uitspraak geweest van het EU-Hof van Justitie in Luxemburg. In dit arrest zijn de conclusies van het EU-Gerecht uit 2018 in stand gelaten en is geoordeeld dat de Europese Commissie de PNB-regeling middels een verkeerde onderzoeksprocedure heeft beoordeeld, en er zodoende een procedureel gebrek kleefde aan het eerdere besluit van de Europese Commissie uit 2015. Het gevolg van de arresten van het Gerecht en het EU-Hof van Justitie is dat het besluit van de Europese Commissie van 2 september 2015 nietig is. De Europese Commissie zal de PNB-regeling vermoedelijk aan een hernieuwde beoordeling onderwerpen.

Wij wachten de voortgang van dit hernieuwde onderzoek af. In het kader van de PNB-regeling, gelijk de subsidieregelingen vóór de invoering van de PNB regeling in 1993, werden de TBO's belast met de aankoop of verkrijging van gronden ten behoeve van de totstandbrenging van de Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (thans: Natuurnetwerk Nederland) met als uitdrukkelijk doel de verworven gronden planmatig te transformeren en daarmee ook financieel af te waarderen tot natuurterrein, om deze eeuwigdurend als natuur te beheren en te behouden, alsmede open te stellen. In 2021 heeft de Europese Commissie geoordeeld dat een Duitse TBO is gekwalificeerd als onderneming. Ondanks dat de uitkomst van de procedure voor de Nederlandse TBO's nog onzeker is, dient er rekening te worden gehouden met een uitstroom van middelen, maar is er geen betrouwbare schatting te maken voor het opnemen van een voorziening. Daarom is gelijk aan voorgaande jaren geen verplichting opgenomen in de jaarrekening. Voor de volledigheid zij opgemerkt dat mocht de Europese Commissie na herbeoordeling tot de conclusie komen dat sprake is van (on)verenigbare staatssteun, de Staat gedwongen kan zijn (een deel van) de ontvangen steun en/of de rente daarover terug te vorderen van de TBO's, hetgeen materiële gevolgen kan hebben voor de financiële positie van Stichting Het Geldersch Landschap doch geen onzekerheid omtrent de continuïteit van Stichting Het Geldersch Landschap tot gevolg zal hebben. Welk besluit de Europese Commissie zal nemen zal eerst echter moeten worden afgewacht. We blijven ons verder graag richten op onze relatie en samenwerking met particuliere natuureigenaren, die Stichting Het Geldersch Landschap van grote waarde vindt en met wie wij in grote mate belangen delen, ook ten aanzien van toekomstig natuurbeheer.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiële impact op de cijfers van de jaarrekening 2021. De uitbraak van de oorlog in Oekraïne in het voorjaar van 2022 heeft een zwaarwegend effect op de beleggingsportefeuille tot op dit moment in 2022.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021

BATEN

Baten van particulieren

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Begunstigers	1.322.250	1.259.050	1.280.900
Overige giften	219.300	155.000	183.700
Projectbijdragen	70.300	187.000	14.900
Verwervingen	1.100.000	-	400.000
Nalatenschappen	872.450	-	902.800
Ontvangen in het boekjaar	3.584.300	1.601.050	2.782.300

Ultimo 2021 bedraagt het aantal begunstigers 48.423 (begroot: 49.000 / 2020: 48.135). Het begunstigeraantal zit nog steeds in een stijgende lijn mede door de lopende wervingscampagnes. In het boekjaar zijn nalatenschappen ontvangen waarbij specifieke eisen zijn gesteld aan de bestedingen. De ontvangen gelden zijn verantwoord en nader toegelicht onder de post bestemmingsfondsen, zie pagina's 36 tot en met 43.

Baten van bedrijven

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Bedrijfsvriendenkring	59.500	60.000	50.050
Projectbijdragen	12.700	11.050	11.050
Ontvangen in het boekjaar	72.200	71.050	61.100

Baten van loterijorganisaties

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Nationale Postcode Loterij	937.500	937.500	937.500

Nationale Postcode Loterij

De overeenkomst tussen "Stichting LandschappenNL", een samenwerkingsverband tussen de 12 provinciale landschappen en de Nationale Postcode Loterij loopt van 2021 tot en met 2025. Als beneficiënt deelt de "Stichting LandschappenNL" mee in de opbrengst van de loterij. Het jaarlijks uit te keren bedrag wordt jaarlijks door de Nationale Postcode Loterij bepaald.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de projecten die door de Nationale Postcode Loterij zijn gefinancierd.

Baten van subsidies van overheden

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
<i>Rijk</i>			
SIM	1.207.050	1.134.000	1.227.250
Projectondersteuning	-	-	15.550
Overige	-	-	6.250
	1.207.050	1.134.000	1.249.050
<i>Provinciaal</i>			
Projectondersteuning	551.850	3.425.650	731.750
DAEB/DAB	860.000	860.000	980.000
Contract Natuur en Landschap (SNL)	2.659.650	2.650.000	2.655.500
Ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen	1.076.950	1.050.000	1.048.650
Overige	8.000	-	183.450
	5.156.450	7.985.650	5.599.350
<i>Gemeente</i>			
Projectondersteuning	66.650	75.000	25.400
Overige	700	700	700
	67.350	75.700	26.100
<i>Waterschappen</i>			
Projectondersteuning	-	135.000	134.000
Totaal baten van subsidies van overheden	6.430.850	9.330.350	7.008.500

Het activiteiteniveau van de projecten wordt reeds gedurende de looptijd weergegeven.

Alle subsidie-inkomsten hebben een incidenteel karakter met uitzondering van de BRIM, DAEB/DAB, Contract Natuur en Landschap (SNL) en ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen welke een structureel karakter hebben.

DAEB/DAB: Provinciale staten hebben een bedrag van maximaal € 860.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de begroting 2021. Hier staan een aantal verplichtingen tegenover.

Provinciale ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen: Provinciale staten hebben een bedrag van € 1.076.950 beschikbaar gesteld ten behoeve van de begroting 2021. Hier staan een aantal verplichtingen tegenover.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Van Ewijck Fonds	3.700	4.000	3.750
Stichting van Tarel Bruins	10.150	10.000	13.850
Uitkering Gewin Storm de Grave Fonds	-	20.000	-
Mevrouw A. Th. Vogler Fonds	74.850	37.500	-
Prins Bernhard Cultuurfonds	5.600	-	27.500
Stichting Haagvalken	7.000	-	38.100
Kickstart Cultuurfonds	93.150	-	-
Diverse projectondersteuning	37.850	225.000	55.750
Per saldo	232.300	296.500	138.950

Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Verkoop van artikelen	108.650	118.050	72.900
Baten bezitsbeheer	6.918.400	7.671.050	7.137.750
Verantwoord in het boekjaar	7.027.050	7.789.100	7.210.650

Verkoop van artikelen

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Netto-omzet	251.400	257.850	184.700
Kostprijs	-142.750	-139.800	-111.800
Brutowinst	108.650	118.050	72.900

Baten bezitsbeheer

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Stichting Het Geldersch Landschap	5.194.250	5.496.400	5.512.850
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	1.724.150	2.174.650	1.578.850
Stichting Vrienden van Kastelen	-	-	46.050
Ontvangen in het boekjaar	6.918.400	7.671.050	7.137.750

Een specificatie van de baten en lasten uit bezitsbeheer zijn opgenomen op de pagina's 60 en 61.

Overige baten

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Overdracht landgoed Gnadenthal	805.650	840.000	-
Uitgifte in erfpacht	120.300	-	-
Herinrichting Elzendweg	1.413.800	-	-
Overdracht vermogen Stichting Spieringfonds	-	-	675.000
Begunstigerexcursie/dag	1.750	27.500	350
Schade-uitkeringen en vergoedingen	38.200	-	18.850
Resultaat verkopen activa	112.600	90.250	41.050
Overige	172.750	-	64.950
Ontvangen in het boekjaar	2.665.050	957.750	800.200

Als gevolg van een stelselwijziging in 2018 van de aanverwante Stichting Vrienden van Kastelen kwam het eigen vermogen van deze Stichting negatief uit. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben destijds het negatieve eigen vermogen aangezuiverd.

Eind juli 2021 is Stichting Vrienden van Kastelen overgedragen aan een externe partij. De ontstane rekening-courantschuld van Geldersch Landschap & Kasteelen is door de overdracht komen te vervallen en ten gunste gekomen van het resultaat.

Herinrichting Elzendweg betreft de verkoop van vier bouw kavels en een bestaand woonhuis aan de Elzendweg te Bergharen in het kader van het project "Stappen in de toekomst".

LASTEN

Toelichting bestedingen

	Besteed aan doelstellingen		wervingskosten			Kosten beheer en administratie	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
	Behoud en beheer bezittingen	Voorlichting en educatie	Eigen fondsen- werving	Acties derden	Subsidies				
Aankopen en verwervingen	1.403.300						1.403.300	500.000	947.550
Diverse projectkosten	2.938.950	288.850	85.700				3.313.500	7.777.500	4.291.550
Uitbesteed werk	4.328.300						4.328.300	4.297.950	4.286.650
Communicatiekosten		273.350	156.700				430.050	547.800	374.300
Personeelskosten	5.505.650	331.650	120.850		135.100	844.500	6.937.750	7.484.000	7.011.650
Huisvestingskosten kantoor						54.050	54.050	56.500	63.350
Bijdrage de Landschappen				21.400		32.150	53.550	55.000	48.550
Overige bijdragen externe organisaties	56.750						56.750	35.000	39.750
Kantoorkosten	264.750	4.400				303.350	572.500	498.000	522.950
Algemene kosten	54.850					144.300	199.150	161.000	225.500
Afschrijvingen	263.950					6.550	270.500	303.950	209.050
Vaste lasten (belasting en assurantie)	686.300						686.300	671.500	661.400
Overige lasten	143.400						143.400	-	377.150
	15.646.200	898.250	363.250	21.400	135.100	1.384.900	18.449.100	22.388.200	19.059.400

LASTEN

De verdeling van de Lasten naar bestemming geschiedt op bedrijfseconomische basis, waarbij rekening wordt gehouden met de besteding van tijd en middelen aan de onderdelen.

Besteed aan doelstellingen

Behoud en beheer bezittingen

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Verwervingskosten bezittingen	1.403.300	500.000	947.550
Lasten bezitsbeheer	10.784.200	11.332.950	10.764.300
Projectkosten bezittingen	2.938.950	7.392.500	3.938.200
Overige kosten bezittingen	519.750	296.050	713.700
	15.646.200	19.521.500	16.363.750

Lasten bezitsbeheer

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Stichting Het Geldersch Landschap	7.806.600	8.257.400	7.874.050
Vrienden der Geldersche Kasteelen	2.977.600	3.075.550	2.884.900
Stichting Vrienden van Kasteelen	-	-	5.350
Ontvangen in het boekjaar	10.784.200	11.332.950	10.764.300

Een specificatie van de baten en lasten uit bezitsbeheer zijn opgenomen op de pagina's 60 en 61.

Projectkosten bezittingen

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Stichting Het Geldersch Landschap	2.457.000	6.109.550	3.260.050
Vrienden der Geldersche Kasteelen	856.500	1.667.950	1.031.500
Projectkosten	3.313.500	7.777.500	4.291.550
Voorlichting en educatie	-288.850	-295.000	-236.350
Eigen Fondsenwerving	-85.700	-90.000	-117.000
	-374.550	-385.000	-353.350
	2.938.950	7.392.500	3.938.200

Het activiteitsniveau van de projecten wordt reeds gedurende de looptijd weergegeven.

Overige kosten bezittingen

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Bijdragen externe organisaties	56.750	35.000	39.750
Kantoorkosten	264.750	214.650	236.600
Algemene kosten	54.850	46.400	60.200
Overige lasten	143.400	-	377.150
	519.750	296.050	713.700

De algemene kosten bestaan met name uit juridische kosten.

Overige lasten

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	37.600	-	171.300
Outplacement	27.350	-	71.000
Overige	78.450	-	134.850
	143.400	-	377.150

Kostenpercentage bestedingen aan de doelstelling

Onderstaand is de verhouding van de totale kosten besteed aan de doelstelling in relatie met de totale baten procentueel weergegeven.

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Besteed aan doelstellingen	16.544.450	20.504.250	17.199.850
Som van de baten	20.949.250	20.983.300	18.939.200
Kostenpercentage bestedingen	79,0%	97,7%	90,8%

Het kostenpercentage bestedingen is relatief laag. Belangrijkste oorzaak is het niet direct kunnen besteden van ontvangen erfenissen en baten uit de herinrichting van de Elzendweg te Bergharen. De totale kosten besteed aan doelstellingen zijn lager uitgevallen door het on-hold zetten van projecten wegens Corona.

Voorlichting en educatie

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Interne communicatie	-	2.500	-
Externe communicatie	39.950	49.150	34.450
Producten	13.700	12.500	4.800
Evenementen	1.550	10.000	100
Educatief excursieprogramma	500	7.500	350
Website	11.700	17.500	6.650
Donateurs - binding	192.950	217.500	185.700
Bedrijfsrelaties - binding	-	3.750	850
Jaarverslag	6.500	5.000	5.300
Overige	6.500	8.500	9.150
<i>Uitbesteed werk</i>	273.350	333.900	247.350
<i>Personeelskosten</i>	331.650	350.700	348.650
<i>Projectkosten</i>	288.850	295.000	236.350
<i>Kantoorkosten</i>	4.400	3.150	3.750
	898.250	982.750	836.100

Wervingskosten

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Kosten eigen fondsenwerving	363.250	420.900	360.650
Kosten acties derden	21.400	22.000	19.400
Kosten verkrijging overheidsbijdragen	135.100	126.950	126.200
	519.750	569.850	506.250

Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de wervingskosten in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven.

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Wervingskosten	519.750	569.850	506.250
Som van de geworven baten	11.257.150	12.236.450	10.928.350
Kostenpercentage fondsenwerving	4,6%	4,7%	4,6%

De wervingskosten mogen niet meer bedragen dan 25% van de baten uit eigen fondsenwerving.

Kosten eigen fondsenwerving

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Externe communicatie	39.950	49.150	34.450
Producten	13.700	12.500	4.750
Evenementen	1.550	10.000	100
Educatief excursieprogramma	500	7.500	350
Website	11.750	17.500	6.650
Donateurs - binding	64.300	72.500	61.900
Donateurs - werving	11.950	25.000	4.000
Bedrijfsrelaties - binding	-	1.250	300
Bedrijfsrelaties - werving	-	5.000	-
Jaarverslag	6.500	5.000	5.300
Overige	6.500	8.500	9.150
<i>Uitbesteed werk</i>	156.700	213.900	126.950
<i>Projectkosten</i>	85.700	90.000	117.000
<i>Personeelskosten</i>	120.850	117.000	116.700
	363.250	420.900	360.650

Kosten beheer en administratie

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
<i>Huisvestingskosten kantoor</i>	54.050	56.500	63.350
<i>Bijdrage Landschappen.nl</i>	32.150	33.000	29.150
Automatiseringskosten	200.350	160.200	186.600
Archief- en opslagkosten	6.950	4.000	5.750
Kantoorbenodigdheden	18.600	50.000	22.000
Porti- en telefoonkosten	77.450	63.000	66.300
Afschrijving kantoorinventaris	6.550	6.550	6.550
Overige kantoorkosten	-	3.000	1.950
<i>Kantoorkosten</i>	309.900	286.750	289.150
Accountants- en administratiekosten	65.150	56.600	85.850
Juridische bijstand	9.400	5.000	8.600
Contributies en abonnementen	50.100	50.500	43.200
Overige algemene kosten	19.650	2.500	27.650
<i>Algemene kosten</i>	144.300	114.600	165.300
<i>Personele kosten</i>	844.500	823.250	806.350
	1.384.900	1.314.100	1.353.300

In de personele kosten zitten alle medewerkers in de staf zoals Directie, Personeelszaken, Bedrijfsvoering en Financiële Zaken.

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de kosten van beheer en administratie in relatie met de bestedingen aan de doelstelling procentueel weergegeven.

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Kosten beheer en administratie	1.384.900	1.314.100	1.353.300
Besteed aan doelstellingen	16.544.450	20.504.250	17.199.850
Kostenpercentage beheer en administratie	8,4%	6,4%	7,9%

Het bestuur heeft bepaald dat maximaal 10% mag worden besteed aan de kosten van beheer en administratie van de eigen organisatie.

Saldo financiële baten en lasten

Te specificeren als volgt:

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Dividend en couponrente	275.750	651.600	286.900
(On)gerealiseerde koersresultaten	2.496.850	100.000	1.245.400
Overige rentebaten en valutaverschillen	51.350	-	-
Rentelasten	-58.150	-37.100	-76.400
Kosten van beleggingen	-97.200	-87.500	-87.250
Overige	-	-	-45.050
Netto beleggingsresultaat	2.668.600	627.000	1.323.600

Resultaatoverzicht

De aansluiting tussen het resultaat in de staat van baten en lasten van de verslaggevende eenheid en de afzonderlijke stichtingen is als volgt:

Totaal resultaat van de verslaggevende eenheid	5.168.750
Totaal resultaat van de afzonderlijke stichtingen:	
Stichting Het Geldersch Landschap	3.166.350
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	205.450
Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen	1.796.950
	5.168.750

Baten en lasten bezitsbeheer (Stichting Het Geldersch Landschap)

Specificatie	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Baten			
Houtopbrengsten	506.900	727.400	730.500
Opbrengsten eigen beheer	115.600	106.900	120.600
Contracten bezitsbeheer (oa pachten en huren)	4.375.250	4.533.900	4.508.350
Vakantiewoningen	182.850	100.000	127.300
Entreegelden en activiteiten	13.650	28.200	26.100
Totaal baten	5.194.250	5.496.400	5.512.850
Lasten			
Planmatig onderhoud terreinen (TOP)	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Fokprogramma zeldzame huisdieren	53.500	40.000	50.100
Afschrijving materieel	261.550	290.950	197.650
Onderhoud onroerend goed (POG)	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Onderhoud onroerend goed (fonds de Ehze)	17.700	-	10.950
Incidenteel onderhoud onroerend goed	14.600	20.000	68.700
Huisvesting openstellingen	16.100	33.600	25.050
Vakantiewoningen	114.750	51.000	88.500
Zakelijke activiteiten	3.400	2.450	8.850
Documentatie en onderzoek	1.450	26.000	2.500
Personeelskosten	4.007.350	4.496.400	4.121.750
Vaste lasten/eigenaarslasten	516.200	497.000	500.000
Totaal lasten	7.806.600	8.257.400	7.874.050
Resultaat	-2.612.350	-2.761.000	-2.361.200

Resultaat uit bezitsbeheer(Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen)

Specificatie	Opengestelde kastelen	Niet opengestelde kastelen	Collectie	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Baten						
Contracten bezitsbeheer (oa pachten en huren)	164.500	579.450	-	743.950	902.000	839.600
Vakantiewoningen	120.200	46.300	-	166.500	100.000	133.450
Houtopbrengsten	-	-	-	-	-	2.300
Opbrengsten terreinbeheer	100	5.350	-	5.450	6.900	6.500
Exploitatie opengestelde kastelen	807.050	1.200	-	808.250	1.165.750	597.000
Totaal baten	1.091.850	632.300	-	1.724.150	2.174.650	1.578.850
Lasten						
Onderhoud onroerend goed (POG)	333.350	266.650	-	600.000	600.000	600.000
Onderhoud onroerend goed incidenteel	-	70.450	-	70.450	20.000	85.700
Onderhoud onroerend goed (best. fonds)	-	49.350	-	49.350	30.000	2.300
Onderhoud terreinen	53.300	59.700	-	113.000	124.300	107.300
Documentatie en onderzoek	-	-	-	-	15.000	3.850
Huisvesting kastelen	184.500	-	-	184.500	194.300	169.900
Beheer inboedel	-	-	67.100	67.100	80.000	37.750
Afschrijvingen	2.400	-	-	2.400	6.450	4.850
Erfpachten	-	67.550	-	67.550	68.000	67.200
Vakantiewoningen	67.300	24.400	-	91.700	57.000	87.500
Personeelskosten	1.001.550	163.600	333.150	1.498.300	1.569.700	1.492.000
Kosten exploitatie opengestelde kastelen	63.150	-	-	63.150	136.300	65.150
Vaste lasten/eigenaarslasten	75.750	79.750	14.600	170.100	174.500	161.400
Totaal lasten	1.781.300	781.450	414.850	2.977.600	3.075.550	2.884.900
Resultaat	-689.450	-149.150	-414.850	-1.253.450	-900.900	-1.306.050

Overige toelichtingen bij de staat van baten en lasten over 2021

Personeelskosten

In de staat van baten en lasten over 2021 zijn de volgende bedragen begrepen uit hoofde van bezoldiging van het personeel:

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Lonen en salarissen	5.362.800	5.776.250	5.312.400
Sociale lasten	865.300	861.000	818.850
Pensioenlasten	781.950	827.400	791.050
Overig	482.200	736.350	587.600
	7.492.250	8.201.000	7.509.900
Af: doorberekend aan derden	-109.400	-85.000	-100.350
Af: projectkosten in doorberekening	-445.100	-632.000	-397.900
	6.937.750	7.484.000	7.011.650

In de jaarrekening zijn de personeelskosten als volgt verdeeld:

* Bezitsbeheer (waaronder ook projecten)	5.505.650	
* Voorlichting en educatie	331.650	
* Eigen fondsenwerving	120.850	
* Overheidsbijdragen	135.100	
* Beheer en administratie	844.500	
		6.937.750

Gemiddeld aantal personeelsleden

Gedurende 2021 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden in vaste dienst 99,0 (2020: 101,2) berekend op basis van fulltime equivalenten.

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Vaste formatie	99,0	105,3	101,2
Flexibele formatie (BBL-ers/stagiares)	7,7	6,3	5,7
Totaal aantal fte's (vast en flexibel)	106,7	111,6	106,9
Doorberekende projecturen	-8,0	-11,2	-7,1
Totaal aantal fte: bezitsbeheer, werving en promotie en algemeen	98,7	100,4	99,8

Bezoldiging medewerkers

Geldersch Landschap & Kasteelen heeft haar eigen arbeidsvoorwaardenpakket voor werknemers.

Bezoldiging Directeur-bestuurder

		P.A. van den Tweel
		Directeur
Aard (looptijd)	onbepaald	
uren	40	
part-time percentage	100	
periode	1/1-31/12	
Jaarinkomen		
	bruto loon/salaris	115.205
	vakantiegeld	9.230
	eindejrsuitkering	9.596
Totaal		134.031
SV lasten (wg deel)		14.340
Pensioenlasten (wg deel)		17.546
Totaal 2021		165.917
Totaal 2020		162.688

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting Het Geldersch Landschap de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij de heer van den Tweel vond plaats door de RvT. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 500 punten met een maximaal jaarinkomen van € 168.893. De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomens van de directie bedroeg € 134.031. Deze beloning bleef binnen de geldende maxima.

Het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, pensioenlasten en eenmalige uitbetaling van vakantiedagen blijven in het totaal ruimschoots binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 209.000 per jaar.

Bezoldiging Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Er is een onkostenvergoeding voor gemaakte kosten.

Vastgesteld door de directie:

ir. P.A. van den Tweel
Directeur-bestuurder

Arnhem, 25 mei 2022

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht:

M.A.J. van der Tas
Voorzitter

mr. E.C.J. Boerboom MBA

M. Doornekamp

drs. P. E. Hielkema EMLE

drs. R.J.J. Stevens

mr. F.L.V.P.L. Tierolff

Arnhem, 25 mei 2022

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is op de volgende pagina opgenomen.

Voorstel resultaatbestemming

Het voorstel voor de resultaatbestemming is opgenomen onder de Staat van Baten en Lasten op pagina 22.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en raad van toezicht van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het directieverslag;
- het verslag van de raad van toezicht;
- het verkort verslag van de raad van advies;
- het verkort verslag van de beheer advies commissie;
- de overige gegevens; en
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag, het verslag van de raad van toezicht, de overige gegevens en de bijlagen in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Apeldoorn, 30 mei 2022

Mazars N.V.

w.g.

drs. J. van der Lelie RA

Specificatie van de door de Stichting beheerde terreinen

De bij de Stichting in beheer zijnde terreinen per 31 december 2021 kunnen als volgt worden gespecificeerd (in hectares):

	31 december 2021	31 december 2020
Beheereenheid West Veluwe en Vallei	2.921,3277	2.856,1877
Beheereenheid Rivierengebied en Zuid Veluwe	2.482,3238	2.447,4296
Beheereenheid Oost Veluwe	4.384,8190	4.387,9944
Beheereenheid Achterhoek	2.013,9604	2.012,9510
Totaal bezit	11.802,4309	11.704,5627
In beheer voor:		
Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen	31,7573	31,7573
Stichting Vrienden van Kastelen (schatting)	0,0000	38,2465
Overig	70,5741	89,2920
	102,3314	159,2958
Totaal	11.904,7623	11.863,8585
Het verloop van het eigen terreinbezit was als volgt: (in hectares)		
Stand per 1 januari	11704,5627	11.668,6488
Mutaties	97,8682	35,9139
Stand per 31 december	11802,4309	11704,5627
Specificatie mutatie bezit		
Aankoopaktes	70,0023	4,1954
Verkoopaktes	-1,5640	0,0000
Erfpachtaktes	0,0000	-4,9965
Ruilingsaktes	29,5316	36,0419
Hernummeringen/correcties	-0,1017	0,6731
Mutatie eigen bezit bezit	97,8682	35,9139
Mutatie terreinen in beheer	-56,9644	0,0000
Totale mutatie	40,9038	35,9139

Verantwoording NPL-projecten

Omschrijving project	Beschikbaar per 01-01-21	Totaal 2021	Beschikb. /tekort
Cannenburg: vervangen laan	15.000	10.719	4.282
De Haere: verwijderen invasieve soorten	20.000	19.362	638
Herstel landgoedkern inclusief biodiversiteit (Regio Deal Veluwe)	100.000	21.238	78.762
Kwaliteitsimpuls hydrologie: 't Velde en Brakel	-	6.455	-6.455
Kwaliteitsimpuls natuur: lesa's voor terreinen	50.000	-	50.000
Kwaliteitsimpuls natuur: onderzoek tbv oplossen beheervraagstukken	72.000	-	72.000
Kwaliteitsimpuls natuur: PAS 2	20.000	5.488	14.512
Kwaliteitsimpuls natuur: realisatie GNN doelen terreinen	100.000	-	100.000
Kwaliteitsimpuls natuur: realisatie GNN inrichting terreinen	15.000	-	15.000
Kwaliteitsimpuls natuur: realisatie GNN verwerving en ontpachting	52.900	-	52.900
Kwaliteitsimpuls natuur: verwijderen invasieve soorten (1e tranche)	8.350	38.298	-29.948
Kwaliteitsimpuls natuur: verwijderen invasieve soorten (2e tranche)	11.000	-	11.000
Mariëndaal: verduurzaming zonneweide	10.000	-	10.000
Noordwest Veluwe: bosherstel Zwaluwenburg, 't Sol en Staverden	35.000	-	35.000
Orderbos: aanplant lanen	25.000	26.039	-1.039
Reguleren: herinrichting hydrologie	15.000	-	15.000
Schaffelaar: 14 lanen punt (landgoedherstel)	7.200	6.413	787
Schaffelaar: onderzoek hydrologie Grand canal	10.000	20.773	-10.773
SNL-monitoring 2021 (extra)	68.000	80.294	-12.294
Staverden: ontwikkeling terreinen KNHS	30.000	1.324	28.676
Verduurzaming: huurwoningen	200.000	166.827	33.173
Verduurzaming: laadpalen	50.000	19.972	30.028
West Achterhoek: vervangen lanen	30.000	20.767	9.233
Wildlust: vergroting biodiversiteit	8.000	7.603	397
Woodstock (bosinventarisatie)	-	7.956	-7.956
Zuidoost Veluwe: bosherstel Loenermark, Bruggelen en Orderbos	22.500	23.674	-1.174
Zuidwest Veluwe: bosherstel Sysselet, Wekeromse Zand en Hoekelum	37.500	31.500	6.000
TOTAAL 2021	1.012.450	514.703	497.747
Niet begrote en afgesloten NPL-projecten	1.760.813	-	1.760.813
Totaal	2.773.263	514.703	2.258.560

Groepsstructuur verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch landschap

De verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd bestaat uit de volgende stichtingen: Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen, Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen en Stichting Vrienden van Kastelen.

Stichting Het Geldersch Landschap

Statutaire naam : Stichting Het Geldersch Landschap
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41047543
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel onder meer het behoud van en de zorg voor alsmede voorlichting en educatie omtrent landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die, bedoeld in de Monumentenwet.

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen

Statutaire naam : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41047558
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden alsmede voorlichting en educatie omtrent bovenstaande.

Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

Statutaire naam : Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen
Vestigingsplaats : Arnhem
Kvk-nummer : 41048515
Rechtsvorm : stichting
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan de Stichting Het Geldersch Landschap en Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen. Daartoe tracht de Stichting fondsen te werven en voert zij het beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen.

Samenstelling Raad van Toezicht en Directie

Raad van Toezicht

M.A.J. van der Tas
Mr E.C.J. Boerboom MBA
M. Doornekamp
drs. P. E. Hielkema EMLE
drs. R.J.J. Stevens
mr. F.L.V.P.L. Tierolff

voorzitter

Directeur-bestuurder

ir. P.A. van den Tweel

Financiële Audit Commissie

M. Doornekamp
drs. P. E. Hielkema EMLE